

Espoon kaupunkisuunnittelukeskus

Kolmperänranta

Luontoselvitys vuonna 2024

29.11.2024

Luontotieto Keiron Oy

KEIRON

Hanke: Kolmperänrannan luontoselvitys 2024

Toimeksiantaja: Espoon kaupunkisuunnittelukeskus ja Aino Leskinen

Valmistumispäivä 29.11.2024

Teksti ja kuvat © Luontotieto Keiron Oy 2024

Tekijät: Emilia Röhr, Julia Palorinne, Susanna Pimenoff, Eeva-Maria Tidenberg

Pohjakartat © Espoon kaupunki 2024

Kansikuva: Kivikkoista rinnemetsää Kolmperänrannan selvitysalueen pohjoisosassa

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus	1
3	Taustatiedot.....	2
4	Kartoitusmenetelmät	3
4.1	Luontotyyppien ja kasvillisuuden kartoitus.....	3
4.2	Linnuston kartoitus.....	4
4.3	Lepakoiden kartoitus	4
4.4	Liito-oravan kartoitus.....	6
5	Kohteiden arvottamisen perusteet.....	7
5.1	Lepakkoalueiden arvottaminen.....	7
5.2	Liito-oravakohteiden arvottamisen perusteet	8
6	Luontotyypit ja kasvillisuus	10
6.1	Kalliot ja kalliometsät	11
6.2	Kangasmetsät.....	14
6.3	Lehdot	17
6.4	Suot ja turvekankaat	19
6.5	Pienvedet	22
6.6	Uusympäristöt	23
7	Pesimälinnusto	24
7.1	Linnuston yleiskuvaus.....	24
7.2	Metsäympäristöjen ilmentäjälajit.....	24
7.3	Vesi- ja rantalinnut.....	26
7.4	Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen linnut....	27
7.5	Arvokkaat linnustoalueet.....	29
8	Lepakot	30
8.1	Esitiedot.....	30
8.2	Havainnot	30
9	Liito-orava	33
9.1	Aiemmat havainnot	33

9.2	Liito-oravakohteet vuonna 2024.....	34
9.2.1	Ydinalueet	34
9.2.2	Elinalueet	37
9.2.3	Soveltuvat metsät	38
9.3	Liito-oravayhteydet	39
10	Vieraslajit	41
11	Ekologiset yhteydet	42
12	Luontoarvot	45
12.1	Uhanalaiset luontotyypit.....	45
12.2	Lain suojelemat kohteet	46
12.3	Lajistolliset arvot.....	47
12.4	Luonto- ja lintudirektiivien lajit	47
12.5	Yhteenvedo LUMO-arvoista	48
13	Johtopäätökset ja suositukset	50
14	Lähteet	52

Liitteet

1. Havaittu pesimälinnusto vuonna 2024

1 Johdanto

Espoon länsirajalla sijaitsevaan Kolmperänrantaan suunnitellaan pientaloalueen täydennysrakentamista. Kaavoitusta on tehty pitkään ja siksi taustatiedot suurimmalta osalta selvitysalueelta ovat ehtineet vanheta luontoselvitysten osalta. Tästä syystä kaupunki antoi toimeksiannon Kolmperän kaavamuutosalueelta tehtävään luontoselvitykseen keväällä 2024.

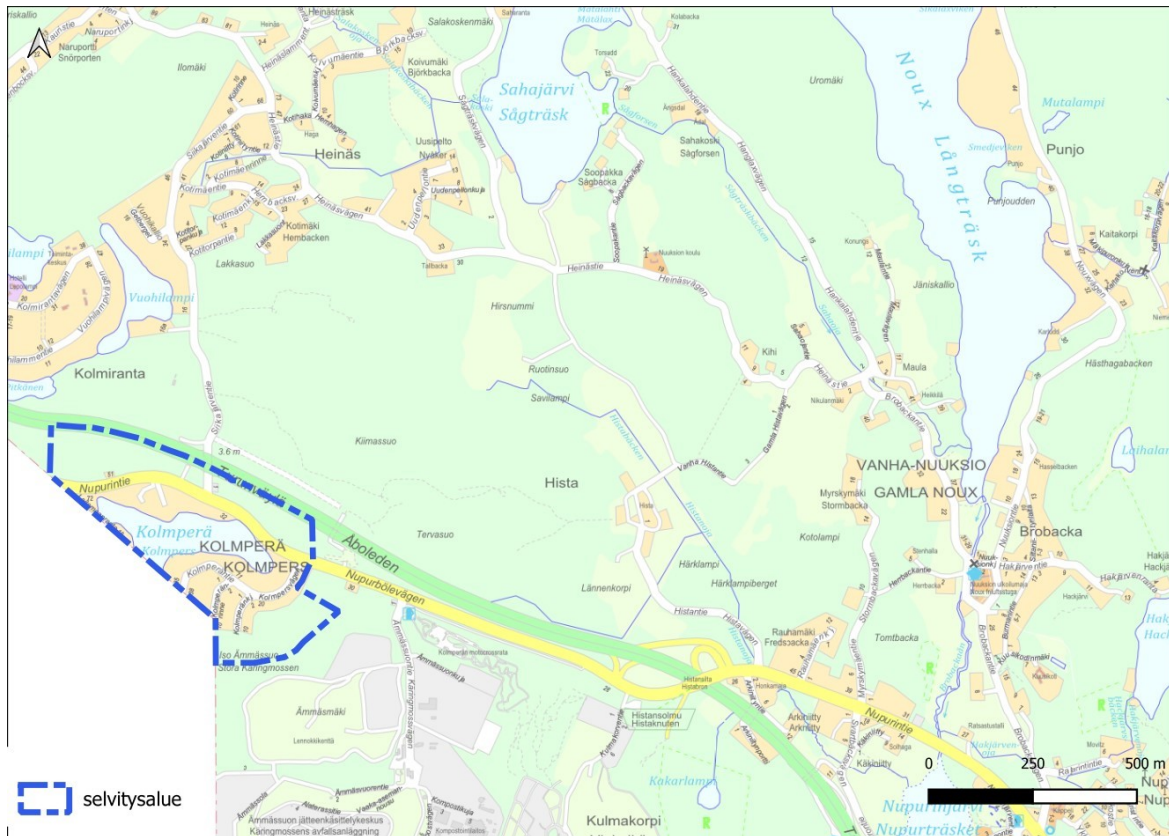
Tämän luontoselvityksen tavoitteena on tuoda esille Kolmperänrannan kaava-alueen luonnon piirteitä ja osoittaa arvokkaat luontokohteet sekä lajisto. Tässä luontoselvityksessä on kartoitettu luontotyyppejä ja kasvillisuutta, pesimälinnustoa, lepakoita sekä liito-oravaa. Laji- ja luontotyyppikartoitukset on ulotettu koko kaava-alueelle.

Toimeksiantajan yhteyshenkilönä on toiminut maisema-arkkitehti Aino Leskinen. Hänen lisäksi työn ohjausryhmään ovat kuuluneet maisema-arkkitehti Aino Leskinen ja asemakaavainsinööri Johanna Nuotio Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksesta.

Luontoselvityksen maastotyön ja raportin ovat laatineet työryhmä, johon ovat kuuluneet biologi, FM Julia Palorinne (linnut), biologi, FT Emilia Röhr (kasvit, luontotyytit, liito-orava) ja Eeva-Maria Tidenberg (lepakot). Työtä on ohjannut biologi, FM Sanna Pimenoff Luontotieto Keiron Oy:stä. Raportin kuvat ovat Emilia Röhrin.

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

Kolmperä on Espoon länsiosassa sijaitseva metsäinen alue, jonka keskiosassa sijaitsee Kolmperän järvi. Kolmperän selvitysalueen eteläpuolella sijaitsee Ämmäsuon vanha maankaatopaikka, pohjoisessa alue rajautuu Turunväylään ja länsiosastaan Kirkkonummen rajaan (kuva 1). Selvitysalueen suuruus on noin 77 hehtaaria, josta maa-alueita noin 60 hehtaaria. Selvitysalueella on nykyisellään pientaloasutusta, joka keskittyy Kolmperän järven etelä-, itä- ja pohjoisrannoille. Rakentamatonta metsää on selvitysalueen reunoilla pohjoisessa, etelässä sekä lännessä. Metsät ovat pääosin nuorta tai varttunutta talousmetsää. Seassa on myös luonnontilaisen kaltaisia kangasmetsiä, kalliometsiä, lehtoja, korpia ja rämeitä.

Kuva 1. Selvitysalue sijaitsee Ämmäsuon, Turunväylän ja Kirkkonummen rajan (lännessä) välissä. Vuonna 2024 kartoitettu alue osoitetaan paksulla sinisellä katkoviivalla.

3 Taustatiedot

Länsi-Espooseen Histan ympäristöön suunnitellaan uutta juna-asemaa ja sitä ympäröivää asutusta. Suunniteltu junaradan linjaus kulkee Espoon keskuksesta Mynttilän kautta Turunväylän ylitse. Turunväylän ylityksen uudet liikennejärjestelyt vaativat pientä kaavamuutosta myös Kolmperän alueelle. Tällä hetkellä asemakaavan muutos on hyväksytty kaupunginhallituksessa, mutta ei valtuustossa.

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelualuetta, tiedossa olevia luonnonsuojelulain luontotyyppisiä tai vesilain 2. luvun 11 §:n mukaisia vesiluontotyyppisiä. Myöskään metsälain erityisen tärkeistä elinympäristöistä ei ole aiempia tietoja. Selvitysalueen länsipuolella, noin 500 m päässä selvitysalueen rajasta, sijaitsee yksityisomistuksessa oleva Laitisen luonnonsuojelualue.

Alueelle on tehty luontoselvitys vuonna 2014 (Lammi ym. 2015) ja alueen itäosaan vuonna 2023 (Luontotieto Keiron 2023). Aiemmassa luontoselvityksessä (Lammi ym. 2015) alueelta on kartoitettu elinympäristöt ja kasvillisuus, linnut, lepakot sekä liito-orava. Vuonna 2015 on selvitysalueen länsireunalla tehty myös liito-oravan pahanahavaintoja ja sinne on rajattu liito-oravan elinalue. Muista lajiryhmistä selvitysalueelta ei ole tehty merkittäviä havaintoja.

Lajitietoportaalissa (Suomen lajitietokeskus) selvitysalueelle on merkitty havaintoja silmälläpidettävästä närhestä sekä uhanalaisista sammal- ja jäkälälajeista, kuten lahokaviosammalesta, rakkosammalesta ja peikonnahasta. Uhanalaisista kasvilajeista selvitysalueelta on havaintoja ahokissankäpälästä.

Vanhojen ilmakuvien perusteella Kolmperän järven pohjois-, etelä- ja itärannoilla on ollut asutusta jo ainakin 1950-luvulta alkaen. Valtaosa selvitysalueen pohjoisosan Nupurintien ja Turunväylän väliin jäävistä metsäalueista on nuorehkoa harvennettua tai harventamatonta havupuuvaltaista talousmetsää, joiden luonnontilaisuus on heikkoa. Puustoltaan vanhimmat ja luonnontilaisimmat alueet sijoittuvat selvitysalueen lounais- ja luoteisrannoille sekä selvitysalueen eteläisimpään osaan. Selvitysalueen eteläosaan sijoittuva laajahko suoalue on niin ikään ollut ojitettua jo ainakin 1950-luvulta alkaen. Sittenkin suoalue on alkanut jälleen luonnontilaistumaan ojien umpeenkasvun myötä.

Selvitysalueen maaperä on suurelta osin hiekkaa ja hiekkamoreenia, ja alueelta on kaivettu hiekkaa ainakin 1950-luvulta lähtien. Selvitysalueen itäosassa, Nupurintien molemmin puolin maaperä on savipatjan päällä olevaa saraturvetta. Jonkin verran on myös kalliomaata. Alueen kallioperä on hapanta mikrokliinigraniittia (Geologian tutkimuskeskus 2024).

4 Kartoitusmenetelmät

4.1 Luontotyyppien ja kasvillisuuden kartoitus

Esityönä selvitysalueen luontotietoihin perehdyttiin tutustumalla aiempaan luontoselvitykseen ja Espoon rajapintojen tietoihin. Lisäksi käytettiin kaupungin ortokuvaa hyödyksi kuvioiden rajaamisessa maastokartoille.

Maastotyön teki Emilia Röhr ja havaintoja täydensi Julia Palorinne lintulaskentakäyntien avulla. Työtä tehtiin koko päivän 10.9.2024, jota täydennettiin vielä 22.10. Maastokartoitukseen käytettiin yhteensä 1,5 maastopäivää. Selvitysalue kuljettiin läpi jalan. Luontotyyppit luokiteltiin Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 –julkaisun mukaisiin luontotyyppeihin. Luontotyyppien edustavuutta ja luontoarvoa arvioitiin Espoon Lumo-arvotuksen mukaisesti. Metsiä arvotettiin mm. puuston iän, rakenteen ja luonnontilaisuuden perusteella. Kasvillisuuden yleispiirteet kartoitettiin luontotyyppejä määritettäessä. Yleiset ja havaitut huomionarvoiset kasvilajit kirjattiin, mutta selvityksen tavoitteena ei ollut laatia kattavaa putkilokasvilistää. Myös havaitut vieraslajit kirjattiin, vaikka varsinaisia tarkka-alaisia rajauksia ei vieraslajien esiintymisestä tehty.

Maastokarttana käytettiin Espoon kaupungin laatimaa kantakarttaa mittakaavassa 1:3000. Kuvioiden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta ja QField-sovelusta, jolta siirrettiin lokitiedot paikkatieto-ohjelmaan.

4.2 Linnuston kartoitus

Selvitysalueen linnusto laskettiin Koskimiehen ja Väisäsen (1988) kuvaamaa kartoitustmenetelmää soveltaen. Maalintulaskentaan käytettiin kolme laskentakierrosta. Kartoitustyö suoritettiin kulkemalla selvitysalueella mahdollisimman kattavasti, jottei yksikään selvitysalueen maastokohta jäisi 40 metriä kauemmaksi laskijasta. Kierrokset ajoitettiin huomioiden lintujen lauluaktiivisuus ja pesintä sekä muuttolintujen saapuminen. Edellä kuvatulla tavalla voidaan kattavasti ja luotettavasti kartoittaa selvitysalueen linnusto aikaisin pesintänsä aloittavat sekä myöhään saapuvat lajit mukaan lukien. Kartoitustulokset suoritettiin ensimmäisellä kierroksella 15.5., toisella kierroksella 28.5. sekä kolmannella kierroksella 11.6.2024. Aikaväli kattaa ainakin osittain kaikkien Etelä-Suomessa pesivien lajien pesimäkauden. Kaikki laskennat suoritettiin aamulla noin klo 4.00–10.00 välillä lintujen ollessa aktiivisimmillaan.

Lintujen parimäärä arvioitiin kokoamalla lajikohtaiset havainnot eri laskentakierroksilta samalle kartalle ja arvioimalla sen perusteella pysyvien reviirien sijainnit sekä joidenkin lajien osalta tärkeiden ruokailualueiden sijainnit. Lajikohtaisten reviirien tulkinnassa huomioitiin erityisesti kaikki reviirin pitoon viittaava käyttäytyminen, kuten laulaminen tai pesästä varoittelu. Reviirien tulkinnassa huomioitiin myös löydettyjen pesien sekä maastopoikueiden sijainnit. Reviiriksi tulkittiin useassa eri laskennassa samalla paikalla havaittu koiras tai pari, tai vähintään yhdellä laskentakäynnillä tehty selkeä reviiriin tai pesintään viittaava havainto, kuten hautova emo tai poikasten kerjuuääni.

Linnuston kartoituksessa ei laskettu kaikkia lajeja, vaan huomiota kiinnitettiin erityisesti laadukasta metsäympäristöä ilmentäviin lajeihin, uhanalaisiin ja silmälläpidettäviin lajeihin sekä EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeihin ja niitä vastaaviin muuttolintuihin. Tavallisista ja yleisistä lajeista arvioitiin vain niiden esiintyminen selvitysalueella, kun taas erityisesti huomioitavista lajeista arvioitiin jokaisen reviirin keskipisteen tai pesäpaikan sijainti sekä mahdollisten pesimättömiksi arvioitujen lajien osalta tärkeiden ruokailu- tai levähdysalueiden sijainti.

4.3 Lepakoiden kartoitus

Selvityksessä on sovellettu kirjallisuudessa esiteltyjä lepakkokartoituksen menetelmiä (Collins 2023, SLTY 2023). Erityisesti on hyödynnetty Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen laatimaa, laajaa ja päivitettyä ohjeistusta lepakkoselvitysten tekemistä varten (SLTY 2023).

Lepakoita havainnoitiin öisin ns. aktiividetektorin eli ultraääni-ilmaisimen avulla. Selvitysalueella käveltiin rauhallista vauhtia päiväsaikaan suunniteltua, mahdollisimman kattavaa reittiä seuraten. Liikkumisessa hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan polkuja ja teitä, koska niiden ulkopuolella kuljettaessa aiheutuu runsaasti havainnointia vaikeuttavaa häiriöääntä. Kuljetut reitit ja havaintopisteet tallennettiin älypuhelimien Maastokartat-sovelluksella. Kartoitusreitien pituus oli kartoituskerrasta riippuen 5,5–6 kilometriä. Aikaa kartoitukseen käytettiin noin 2,5 tuntia. Kuljettu reitti selviää kuvasta 18.

Kartoituskierroksia oli kolme: 8.–9.6., 9.–10.7. ja 30.–31.8.2024. Ensimmäisellä kierroksella havaintoja täydennettiin melontakierroksella, jolla havainnoitiin Kolmpe-ränjärvellä saalistavia lepakoita ja rantarakennuksissa mahdollisesti levähtäviä lepakoita meloen kattavasti järven alue. Kaikki havainnointiyöt olivat lämpimiä, poutaisia ja vähätuulisia ja siten otollisia lepakoiden tarkkailuun. Havainnointi aloitettiin noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen. Havainnointikerrat ajoitettiin niin, että ne kattavat lepakoiden lisääntymiskauden (lisääntymisyhdyskunnat aktiivisia) ja ajan, jolloin saman kesän poikaset ovat varttuneet lentokykyisiksi.

Aktiivihavainnoinnissa käytettiin Pettersson Elektronikin valmistaa D240X-käsidetektoria lepakoiden kuunteluun reaaliaikaisesti heterodynetoiminnolla. Lisäksi älypuheliimeen kiinnitetyllä Pettersson Elektronikin M500-384-ultraäänimikrofonilla havainnoitiin lepakoiden ääniä BatRecorder-sovelluksesta visuaalisesti sekä tehtiin täyden spektrin äänitallenteita havainnoista. Etäisyys, jolta kaikuluotausäänet voidaan kuulla, vaihtelee maastosta ja lepakkolajista riippuen. Hiljaiset lajit, kuten korvayökkö, voi kuulla muutamien metrien päästä ja voimakasääniset lajit, kuten pohjanlepakko, noin 50 metrin päästä. Havaintotiedot tallennettiin Maastokartat-sovelluksella älypuheliimeen sekä äänitallenteet BatRecorder-sovellusta käyttäen.

Lajit tunnistettiin joko maastossa tai jälkikäteen analysoimalla nauhoitettuja ääniä tietokoneella Audacity- ja Analoock-ohjelmistoilla. Aktiivihavainnoinnissa nopeasti ohilentävästä lepakosta ei aina saada kunnollista ääninäytettä tai äänite voi olla vaikea. Tällaisissa tapauksissa havainto on määritetty lepakkolajiksi. Viiksisiippaa ja isoviiksisiippaa ei voida luotettavasti erottaa toisistaan äänen perusteella, joten ne on esitelty lajiparina viiksisiipat. *Myotis*-lajien (Suomessa lähinnä vesisiippa, viiksisiipat ja ripsisiippa) kaikuluotausäänet muistuttavat hyvin paljon toisiaan eikä lajeja voida aina erottaa luotettavasti ilman pyydystämistä, joita ei sisältynyt tähän kartoitukseen. Aktiivihavainnoinnissa lepakot pyrittiin mahdollisuuksien mukaan myös näkemään.

Alueella käytettiin myös passiividetektoreita, jotka tallensivat kartoitusöinä koko yön ajan lepakoiden ääniä. Passiivitallentimina käytettiin Anabat Express -detektoreita.

Laitteet tallentavat äänet muistikortille, josta ne voidaan siirtää tietokoneelle. Tallennetut tiedostot analysoitiin AnaLook-ohjelmalla, käyttäen apuna Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n koordinoimaan Lepakoiden muutonseurantaan (LEMU-hanke) kehitettyä skanneria ja suodattimia, joiden avulla voidaan käsitellä isojakin aineistoja. Laitteita sijoitettiin kartoituskerroilla vaihdellen eri puolille selvitysalueita.

Kartoittajana toimi Eeva-Maria Tidenberg.

4.4 Liito-oravan kartoitus

Liito-oravan esiintyminen todetaan ulostepapanoiden perusteella. Maastossa etsitään papanoita liito-oravien suosimien suurten puiden, yleensä kuusten ja haapojen, juurilta. Maastotyö tehdään papanoiden löytämisen kannalta parhaiten soveltuvaan aikaan keväällä.

Papanoiden esiintymisestä ei aina voida päätellä, että jokainen metsäinen alue, josta löytyy liito-oravan yksittäisiä papanoita, olisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Perusteena tähän on se, että liito-oravat, varsinkin koiraat, liikkuvat elinpiirinsä eri osissa laajalla alueella. Liito-orava käyttää elinpiirinsä osia vaihtelevasti eri vuodenaikoina ja vuosina.

Maastokartoituksen teki Emilia Röhr 29.4.2024. Talven 2024 sää oli runsasluminen ja helmikuusta alkaen märkä. Lumi sulii useita kertoja kevättalven aikana ja lunta satoi lisää vielä huhtikuun loppupuolella. Tämä on ilmeisesti vaikuttanut talvien papanoiden säilymiseen, ja siksi papanoita oli löydettävissä tavanomaista vähemmän. Kartoitusajankohtana lumi oli sulanut metsästä. Kartoitus tehtiin jalan GPS-paikanninta hyödyntäen.

Papanoita etsittiin suurimpien kuusten ja haapojen tyviltä, mutta myös harkinnan perusteella muilta puulajeilta. Maastossa pyrittiin löytämään tunnettuja ja uusia koloita. Koloja kiikaroitiin etenkin kääpien vaivaamista haavoista, mutta koloja jäi myös havaitsematta. Lisäksi haavoista, joiden tyviltä löydettiin papanoita, etsittiin myös mahdollista koloa. Papanapuut, arvio papanoiden määrästä ja kolopuiden sijainnit tallennettiin GPS-paikantimeen. Laitteiden osoittamassa sijainnissa voi metsäisessä ympäristössä olla epätarkkuutta noin 2–10 metriä. Epätarkkuus voi lisäantaa GPS-häirinnän aikoihin.

Kohteiden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta, jolta tiedot siirrettiin paikatieto-ohjelmaan.

5 Kohteiden arvottamisen perusteet

Ensisijaisesti arvotuksessa huomioidaan voimassa oleva lainsäädäntö ja sen asettamat vaatimukset elinympäristöjen rajauksille. Huomioitavia lakeja ovat luonnonsuojelulaki (64 §, 77 § ja 78 §), vesilaki (2. luku 11 § ja 3. luku 2 §) sekä metsälaki (10 §). Lisäksi arvotuksessa huomioidaan kaikista kartoitetuista tai tiedossa olevista lajiryhmistä tehdyt havainnot ja tulkinnat. Kohteen edustavuus ja luonnontilaisuus vaikuttavat arvotukseen molempiin suuntiin. Edustavuus määritellään tapauskohtaisesti, sillä se ei ole sama erilaisten lajiesiintymien tai elinympäristöjen osalta. Ekologiset yhteydet vaikuttavat arvotukseen lisäten arvoa, jos kohteella on tärkeä ekologinen yhteys tai se muodostaa ekologisen verkoston ydinalueen.

Kohteiden edustavuutta ja luontoarvoa arvioitaessa käytetään seuraavaa kirjallisuutta:

- Espoon kaupungin LUMO-luokitus 02/2023
- Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (Mäkelä & Salo 2024)
- Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle, ns. LAKU – kriteerit (Uudenmaan liitto 2012)
- Luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt (Nieminen ym. 2017)
- Suomen uhanalaiset luontotyypit Lutu (Kontula & Raunio 2018)
- Lajien uhanalaisluokittelu (Hyvärinen ym. 2019)
- Ekologinen verkosto ja yhteydet (Väre & Krisp 2005)
- Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen mukainen lepakkoalueiden arvotus v. 2023 (SLTY 2023)

5.1 Lepakkoalueiden arvottaminen

Suomen Lepakotieteellinen yhdistys on antanut lepakkoalueille seuraavat luokat (SLTY 2023):

• **Luokka I:** Lainsäädännöllä suojellut kohteet. Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.

• **Luokka II:** Erityisen tärkeät kohteet. Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakolle tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakkoita säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen.

Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.

• **Luokka III:** Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoille yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta. Kaikki alueet, joilla lepakkoita on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeja. Luontodirektiivin lajien suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain 78 §:n määräyksellä, jonka mukaan näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tiukasti suojeltuja. Lepakkolajeista uhanalaisiksi on arvioitu ripsisiippa (EN, erittäin uhanalainen) ja pikulepakko (VU, vaarantunut) (Hyvärinen ym. 2019).

5.2 Liito-oravakohteiden arvottamisen perusteet

Kohteet arvotettiin tehtyjen havaintojen ja ulkoisten piirteiden perusteella kolmeen luokkaan:

- 1) **Ydinalue.** Metsikkö, jolta löydettiin liito-oravan ulostepapanoita ja yleensä pesäpuu. Soveltuu puuston sekä muiden ominaisuuksien osalta erittäin hyvin liito-oravan elinympäristöksi. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka sijaitsee ydinalueella.
- 2) **Elinalue.** Raja-alue on puustonsa ja muiden ominaisuuksiensa perusteella osa liito-oravan elinpiiristä. Rajaukselta on tehty kartoituksessa yksittäisiä papanhavaintoja.
- 3) **Soveltuva metsä.** Ydinalueen tai elinalueen piirteitä omaava metsä, josta ei kartoitushetkellä löytynyt liito-oravan papanoita. Soveltuvat metsät voivat olla ominaispiirteiltään keskenään varsin erilaisia, esimerkiksi vanhempi kuusivaltainen sekametsä tai lähinnä liito-oravan ruokailualueeksi soveltuva, lehtipuuvaltainen metsikkö tai nuorehko tasaikäinen kuusikko. Tulevaisuudessa kohteelta voi kuitenkin löytyä liito-oravan papanoita, koska sinne on puustoiset yhteydet.

Liito-oravalle soveltuvat ekologiset yhteydet luokitellaan nykytilanteen toiminnallisuuden perusteella **metsäisiin, puustoisiin, heikkoihin yhteyksiin ja aukkoihin**.

Liito-oravat asuvat ensisijaisesti puiden koloissa, mutta voivat käyttää myös oravan tekemiä risupesäitä tai rakennusten ullakoita päiväpiiloinaan. Liito-oravan päiväpiilot tai pesät lähiympäristöineen ovat luonnonsuojelulain 78 § tiukasti suojeltavia.

Kolopuuksi kutsutaan puuta, josta kartoittaja on silmin tai kiikarein havainnut reiän, joka vaikuttaa olevan syvempi kuin pelkkä oksanhangan jättämä rupi. Kolon soveltuvuutta liito-oravalle ei maasta käsin tehtävällä havainnoinnilla voi arvioida tarkasti. Kolopuun alta ei kartoituskeväänä ole löytynyt liito-oravan papanoita tai sen rungolta virtsanjälkiä. Jos kolopuun alta löytyy vain muutama papana, voi kartoittaja tapauskohtaisesti harkita luokitellaanko puu kolopuuksi tai pesäpuuksi.

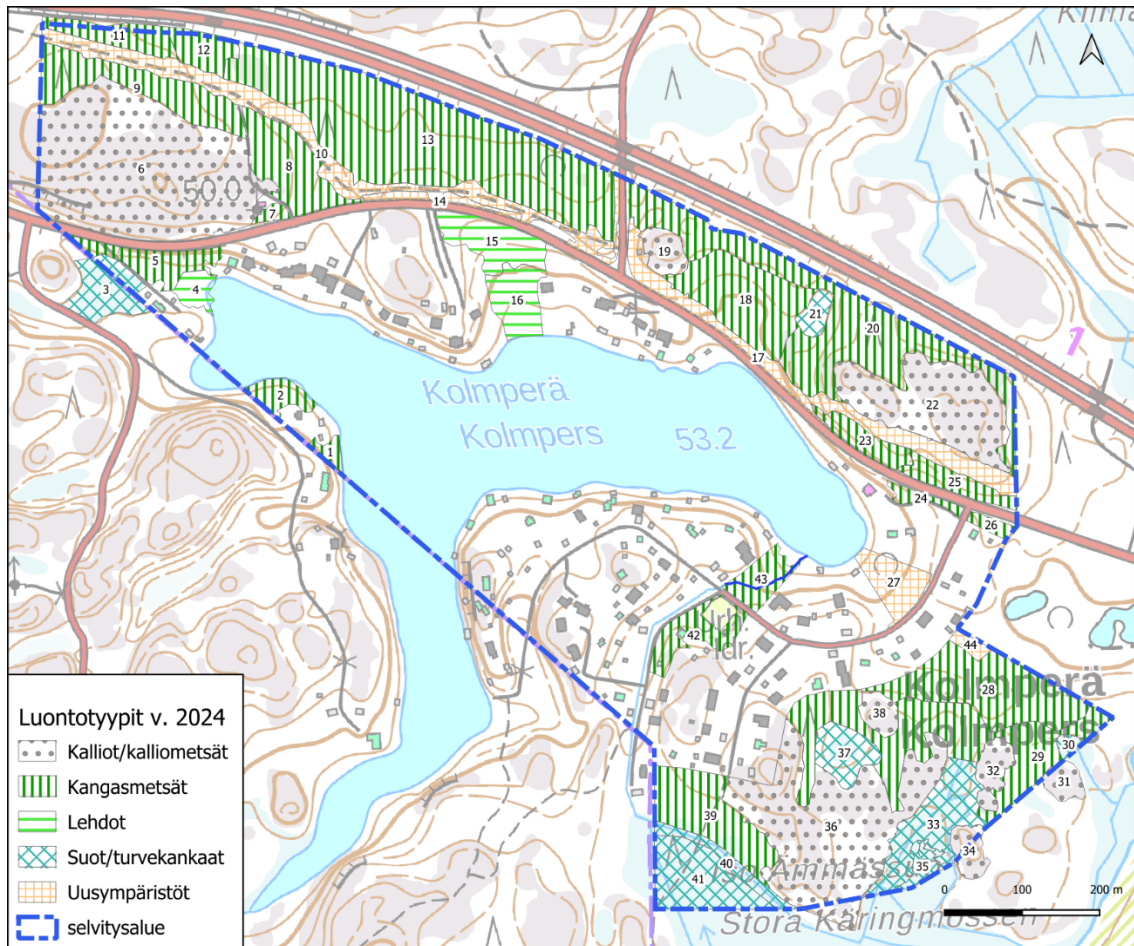
Pesäpuuksi kutsutaan kolopuuta, jonka asiantuntija tulkitsee liito-oravan asuttamaksi. Tulkinta perustuu useimmiten liito-oravan puun juurelle jättämiin papanoihin ja varsinkin niiden suureen määrään. Mikäli kolopuun alta löytyy esimerkiksi vain yksi papana, ei kolopuuta automaattisesti tulkita pesäpuuksi, vaan kartoittaja voi käyttää tapauskohtaista harkintaa. Tulkinta voi perustua myös virtsanjälkiin tai läheisten puiden papanamääriin. Mikäli arboristi on tarkistanut kolon lähietäisyydeltä ja havainnut sen soveltuvan liito-oravalle syvyyden, kuivuuden ja liito-oravan jättämien merkkien takia, kolo voidaan todeta pesäksi. Nämä merkit voivat olla papanoita, karvoja tai liito-oravaan viittaavaa pesämateriaalia. Mikäli kolo on veden täyttämä, oksanhangan arpi tai muuten aivan liian matala asumukseksi, kolo todetaan liito-oravalle soveltumattomaksi. Yli puolet koloista on arboristimme viimeisen vuoden aikana Espoossa tekemissä tarkastuksissa ilmennyt soveltumattomiksi liito-oraville.

6 Luontotyypit ja kasvillisuus

Seuraavissa alaluvuissa esitetään vuoden 2024 luontoselvityksen tuloksia luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta. Tulokset on jaettu kuuteen pääryhmään: kalliometsät, kangasmetsät, lehdot, suot, pienvedet sekä uusympäristöt. Jokainen pääryhmä on oma alalukunsa, jossa esitetään kyseiseen luokkaan kuuluvat kuviorajaukset. Kuvioiden luokittelu, rajausta ja numerointi esitetään kartalla kuvassa 2.

Selvitysalueen huomionarvoisista luontotyypeistä suurin osa on varttuneita havupuuvaltaisia kangasmetsiä, joissa valtapuulajina on kuusi. Myös muita puita, kuten haapaa, koivua, pihlajaa, mäntyä ja katajaa, esiintyy monin paikoin. Näillä alueilla puusto on eri-ikäisrakenteista ja kerroksellista. Kangasmetsien aluskasvillisuudessa valtalajeja ovat mustikka, puolukka, metsäkastikka, oravanmarja, metsäkerrossammal ja seinäsammal. Lisäksi selvitysalueella esiintyy muutamia tuoreita ja kosteita keskiravinteisia lehtoja, erilaisia suoluontotyyppisiä sekä luonnontilaisia, varttuneista ja vanhoista puista koostuvia kalliometsiä.

Lahopuuta on selvitysalueella vaihtelevasti. Talousmetsäalueilla lahopuun määrä on vähäistä ja lahopuujatkumo puuttuu. Kalliometsissä lahopuuta esiintyy paikoin runsaasti ja Kolmperän rannan pohjoisosien lehtoalueilla lahopuun määrä on paikoin erittäin runsas ja lahopuujatkumo erinomainen.

Kuva 2. Selvitysalueen luontotyyppikuviot vuonna 2024 numeroituna ja luokiteltuna pääryhmittäin.

6.1 Kalliot ja kalliometsät

Kalliometsiä on rajattu 8 kappaletta. Kuvioiden pinta-ala on yhteensä 10.5 ha.

Kuvio 6 on verrattain laaja kallio- ja kalliometsäalue, jossa puuston valtalajina ovat varttuneet männyt ja paikoin esiintyy myös vanhoja, kilpikaarnaisia puita. Myös koi-vua, katajia ja pihlajia esiintyy jonkin verran. Puusto on aukkoista ja osin harvennet-tua, tosin jo vuosikymmeniä sitten. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat tyypilliset kalliometsien lajit mustikka, puolukka, metsälauha, metsäkastikka, kanerva, poron-jäkälä ja seinäsammal. Avokallioiset osuudet sijoittuvat kuvion etelä- ja länsiosiin. Alueen eteläosaan sijoittuu myös jyrkänne, joka saattaa täyttää metsälain 10 §:n mukaisen erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit (kuva 3). Jyrkänne on kuitenkin lajistoltaan varsin tavanomainen ja avautuu etelän suuntaan, eikä vastaa siten täysin lain tulkinnan suosituksia. Lahopuuta on kuviolla kohtalaisen runsaasti pysty ja maa-lahopuuna.

Kuva 3. Kuvion 6 etelärinteellä on korkea kalliojyrkäne.

Kuviolla 19 on mäntyvaltaista, keski-ikäistä ja harvennettua kalliometsää. Välikerroksen puusto koostuu lähinnä pihlajasta ja katajista. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tyypilliset kalliometsien lajit. Alueella on useita polkuja, kulumaa sekä suhteellisen runsaasti roskia. Osa kuviosta on karua poronjäkälä- seinäsammalpeitteistä avokalliota. Lahopuuta on vähän.

Kuviolla 22 on nuorehkoa mäntyä kasvava alue, jonka puustoa on harvennettu. Harvakseltaan esiintyy myös siemenpuiksi jätettyjä varttuneita mäntyjä. Aluskasvillisuudessa valtalajeina on lähinnä kuivahkon kankaan lajistoa, kuten puolukkaa, mustikkaa, metsätähteä, metsälauhaa sekä sammalia ja jäkäliä. Paikoin esiintyy myös avokalliopaljastumia. Lahopuun määrä on suhteellisen vähäinen.

Kuvioilla 31 ja 32 on luonnontilaisen kaltainen, puustoltaan eri-ikäisrakenteinen kalliometsä. Puusto on pääosin vanhaa ja varttunutta mäntyä, paikoitellen esiintyy myös kuusta, koivua, pihlajaa ja katajaa. Aluskasvillisuus koostuu tyypillisestä kalliometsien lajistosta. Lahopuuta on verrattain runsaasti sekä pysty- että maalaho- puuna, ja lahoppuujatkumo on kohtalaisen hyvä.

Kuviolla 34 on luonnontilaisen kaltainen, melko tasaikäinen varttunut mäntyvaltainen kalliometsä. Myös koivua ja katajaa esiintyy harvakseltaan. Kuviolla ei ole juurikaan polkuja tai muuta kulumaa. Aluskasvillisuudessa esiintyy tyypilliset kalliometsien lajit. Lahopuuta on kohtalaisesti. Kuvion länsi- ja pohjoisosia reunustaa oja.

Kuviolla 36 on laaja, kalliainen, mäntyvaltainen metsäalue, jonka puusto on luonnontilaisen kaltainen vanhoista ja varttuneista männyistä koostuva. Varttunutta koivuja, katajaa ja kuusta kasvaa harvakseltaan (kuva 4). Kuvion keskiosaa aikanaan voimakkaasti harvennettu, ja varttuneet kuuset puuttuvat lähes kokonaan. Alavilla osilla esiintyy pienialaisia korpipainanteita, korkeammilla osilla avokalliopaljastumia. Kuviolla kulkee joitakin polkuja. Lahopuuta on runsaasti sekä pysty- että maalahopuuna.

Kuviolla 38 on eri-ikäisrakenteinen, mäntyvaltainen varttunut kalliometsä, jonka puusto on paikoin jopa vanhaa. Sekapuuna esiintyy myös koivua, katajaa, kuusta ja pihlajaa. Metsää on aikanaan harvennettu, mutta korkeimmat huiput ovat säilyneet pitkälti luonnontilaisina. Kuviolla ei ole juurikaan polkuja tai muuta kulumaa. Aluskasvillisuudessa on kalliometsille tyypillisiä peruslajeja. Lahopuuta on suhteellisen runsaasti sekä pysty- että maalahopuuna.

Kuva 4. Harvennettua mäntyvaltaista kalliometsää kuviolla 36.

6.2 Kangasmetsät

Kangasmetsiksi luokiteltuja kuvioita on 20 kpl ja niiden pinta-ala kattaa selvitysalueesta noin 20 hehtaaria. Ne sijoittuvat pääasiassa selvitysalueen pohjoisosaan.

Kuvioilla 1 ja 2 on varttuneista ja vanhoista kuusista koostuvaa luonnontilaista ja eri-ikäisrakenteista tuoretta kangasta. Myös järeitä haapoja ja koivuja esiintyy paikoin. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tyypilliset tuoreen kankaan lajit, kuten mustikka, puolukka, metsäkastikka, seinäsammal ja metsäkerrossammal. Kuviot sijaitsevat aivan pihapiirin tuntumassa, mikä laskee niiden edustavuutta. Kuviolla 1 lahoppuuta on kohtalaisesti, lähinnä maalahoppuuna, kun taas kuviolla 2 lahoppuuta on runsaasti ja se on monimuotoista.

Kuvio 5 on Kolmperän järven länsipäässä sijaitseva kostea, kuusivaltainen lehtomainen kangas, jonka läpi kulkee viereiselle mökille johtava tie. Alue on aikanaan ojitettu, mutta ojat ovat hiljalleen umpeutumassa. Puusto on varttunutta, osittain vanhaakin. Kuusten lisäksi alueella kasvaa jonkin verran järeitä haapoja, koivuja ja tervaleppiä. Puusto on suhteellisen tasaikäistä, mutta välipuukerroksessa kasvaa jonkin verran pihlajaa sekä haavan ja kuusen taimia. Aluskasvillisuus on harvahkoa, ja siinä on jäljellä alueella ennen ojituksia sijainneen saniaiskorven lajeja, mm. metsäälvejuurta ja korpi-imarretta. Muita runsaita aluskasvillisuuden lajeja ovat mustikka, käenkaali ja jänönsalaatti. Tienpuoleisessa rinteessä kasvaa kieloa ja muutama pähkinäpensas. Lahoppuuta on kohtalaisesti ja myös pitkälle lahonnutta puuta esiintyy.

Kuvio 7 on pienialainen, Nupurintien vieressä sijaitseva luonnontilaisen kaltainen tuore kangas. Puusto on varttunutta ja kuusivaltaista, mutta myös joitakin koivuja, haapoja, mäntyjä ja pihlajia esiintyy. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tuoreen kankaan tyypilliset lajit. Lahoppuustoa kuviolla on runsaasti ja se on monimuotoista.

Kuviolla 8 on varttunut, luonnontilaisen kaltainen kuusivaltainen tuore kangas. Myös pihlajaa, koivua ja mäntyä esiintyy paikoin. Puusto on kerroksellista ja eri-ikäisrakenteista. Kuvion länsireunalla kulkee suurehko metsätie. Kuviolla ei ole juurikaan polkuja tai muuta kulumaa. Lahoppuuta on kohtalaisen runsaasti ja se on monimuotoista.

Kuvioilla 9, 11, 13 ja 20 kasvaa havupuuvaltaista, harvennettua tasaikäistä talousmetsää. Valtapuulajina on mänty alavimmilla osuuksilla kuusi. Kuvioilla 9 ja 11 puusto on nuorehkoa ja kuvioilla 13 ja 20 varttunutta. Aluskasvillisuus on kangasmetsille tyypillistä. Lahoppuun määrä kuvioilla on vähäinen.

Kuviolla 12 on pienialainen, pääosin varttunutta kuusta kasvava luonnontilainen tuore kangas. Lisäksi puustossa esiintyy joitakin järeitä haapoja ja koivuja sekä pihlajaa. Aluskasvillisuudessa on tuoreelle kankaalle tyypillisiä varpuja ja sammalia.

Kuviolla on runsaasti monimuotoista lahoppuuta. Sijainti keskellä laajoja nuorehkoja talousmetsiä laskee kuvion edustavuutta.

Kuvion 18 on varttuneen, lehtomaisen kankaan metsää, jota on vastikään voimakkaasti harvennettu, ja kuusivaltainen puusto on tasaikäistä. Kuviolla on myös useita suuria tuulenkaatamia kuusia, minkä seurauksena nuorta lahoppuuta on runsaasti. Pitkälle lahonnut puu kuitenkin puuttuu. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat sananjalka ja heinät, kuten metsäkastikka ja metsälauha.

Kuviolla 23 on pääosin nuorta, mäntyvaltaista talousmetsää, jonka puusto on tasaikäistä ja harvennettua. Lahoppuuta on vähän. Nupurintien puoleisella rinteellä on kuitenkin vanhempaa ja varttuneempaa kuusta ja mäntyä, ja sen metsä on eri-ikäisrakenteinen. Tässä osassa myös lahoppuuta on kohtalaisesti, vaikka se onkin pääosin tuoretta.

Kuvioilla 24 ja 26 on varttunutta, kuusivaltaista tuoretta kangasta. Myös varttuneita koivuja ja haapoja sekä välipuukerroksessa pihlajaa esiintyy. Puusto on eri-ikäisrakenteista. Lahoppuuta on melko runsaasti ja se on kohtalaisen monimuotoista. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tyypilliset tuoreen kankaan lajit. Kuviot ovat pienialaisia ja sijoittuvat aivan Nupurintien viereen.

Kuvio 25 on pääosin varttunutta mäntyä kasvava kuivahko kangas (kuva 5). Myös kuusta ja koivua esiintyy paikoin. Aluskasvillisuus on harvaa ja valtalajeina ovat tyypilliset kuivahkon kankaan lajit, kuten mustikka, puolukka, sianpuolukka, karnerva, metsälauha sekä sammalet ja jäkälät. Rinteisillä osuuksilla esiintyy joitakin paahdelajeja, kuten huopakeltanoa ja ahosilmäruohoa. Lahoppuustoa on melko vähän. Kuvio on pienialainen ja sijoittuu aivan Nupurintien viereen.

Kuva 5. Kuvion 25 rinteisillä osuudella on säilynyt varttunutta puustoa.

Kuviolla 28 on säilynyt luonnontilaista, eri-ikäisrakenteista, varttunutta kuusivaltaista tuoretta kangasta. Jonkin verran esiintyy myös järeitä koivuja, mäntyjä ja haapoja sekä nuorta kuusta ja pihlajaa. Kuvio rajautuu pohjoisosastaan asuintalojen pihapiireihin, mikä laskee edustavuutta. Lahopuuta on kohtalaisen runsaasti sekä pysty- että maalahopuuna. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tyypilliset tuoreen kankaan lajit (kuva 6).

Kuva 6. Kuviolla 28 esiintyy varttunutta, kuusivaltaista tuoretta kangasta.

Kuviolla 29 on laaja mäntyvaltainen varttunut talousmetsä. Puustoa on aikanaan harvennettu voimakkaasti, mutta joitakin järeitä kuusia ja koivuja on säilynyt. Alavimmilla paikoilla esiintyy pienialaisia korpipainanteita, joiden puustoa on myös voimakkaasti harvennettu. Puusto on suhteellisen tasaikäistä, ja lahopuuta esiintyy kohtalaisen vähän. Avopaikkoihin on noussut koivuntaimikkoa. Paikoin on kallioita, joilla kasvaa mm. kanervaa ja poronjäkälää.

Kuviolla 39 on kuusivaltainen, varttunut rämeen reunametsä (Kuva 7). Puustoa on aikanaan harvennettu, mutta metsärakenne on edelleen luonnontilaisen kaltainen ja myös varttuneita koivuja ja haapoja esiintyy jonkin verran. Aluskasvillisuudessa on tuoreen ja lehtomaisen kankaan lajeja, kuten mustikkaa, oravanmarjaa, jänönsalaattia ja käenkaalia. Sammalia, erityisesti metsäkerrossammalta ja seinäsammalta, on runsaasti. Kuvio on rajattu aiemmassa selvityksessä (Lammi ym 2015) paikallisesti arvokkaana luontokohteena.

Kuva 7. Varttunutta tuoretta kangasta kuviolla 39.

Tien varteen ja pihapiirien ympärille sijoittuvalla **kuviolla 42** on sekapuustoinen luonnontilaisen kaltainen tuore kangasmetsä. Valtapuulajina on kuusi, mutta myös järeää mäntyä, haapaa ja koivuja kasvaa suhteellisen runsaasti sekä joitakin tervaleppiä. Puusto on eri-ikäisrakenteista ja verrattain nuorta lahoppuuta on kohtalaisesti.

Kolmperän järven etelärannalla **kuviolla 43** on noro ja sen itäpuolelle on muodostunut tuoretta ja lehtomaista lehtipuuvaltaista kangasta. Noron länsipuoli on rinteeseen kehittynyttä tuoretta keskiravinteista lehtoa. Valtapuulajeina ovat varttuneet kuuset, haavat ja koivut, mutta myös raitaa, vaahteraa, metsälehmusta ja pihlajaa esiintyy. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat hiirenporras, metsäalvejuuri, sananjalka, mustikka, kielo, lillukka ja metsäkastikka. Lahoppuuta on vähän.

6.3 Lehdot

Lehtokuvioita rajattiin selvitysalueelta yhteensä 3 kpl ja niiden pinta-ala on yhteensä 1.4 hehtaaria.

Kuviolla 4 on kostea keskiravinteinen lehto. Kuusivaltainen puusto on kerroksellista ja eri-ikäisrakenteista, ja myös järeitä koivuja, haapoja ja tervaleppiä esiintyy sekapuuna. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat hiirenporras, metsäalvejuuri, korpiimarre ja jänönsalaatti. Sammalista lehtonokkasammal on runsain. Iältään,

tyypiltään ja puulajiltaan monimuotoista lahopuuta on runsaasti. Kuvio on aiemmassa selvityksessä (Lammi ym. 2015) rajattu paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi.

Kuviolla 15 on luonnontilainen, eri-ikäisrakenteinen, tuore runsasravinteinen rinnelehto (Kuva 8). Kuvion itälaitaan on aikanaan raivattu pieni pihamaa ja siitä rantaan johtava tiepohja. Rakennustyöt ovat jääneet toteutumatta ja alue on kasvanut umpeen ja muun muassa raitaa kasvaa tässä osassa runsaasti. Nykyisellään tässä osassa on lähinnä sekundaarista lehtoa. Puusto on lehtipuuvaltaista ja koostuu järeistä haavoista, kuusista ja koivuista sekä nuorista ja varttuneista metsälehmuksista ja raidoista. Myös pensaita, mm. lehtokuusamaa ja koiranheittä esiintyy kohtalaisesti. Aluskasvillisuus on aukkoista, vaikkakin lajirikasta, ja siihen lukeutuvat mm. jänönsalaatti, kielo, metsäkorte, sinivuokko, käenkaali, lillukka ja kivikkoalvejuuri. Sammalista mm. lehtonokkasammal ja metsäliekosammal esiintyvät runsaina. Eritäin monimuotoista ja lahoamisasteeltaan vaihtelevaa lahopuuta on valtavasti. Kuvion keskiosassa sijaitsee noin 2 m korkeita kiviraunioita, jotka sopisivat esimerkiksi lepakoiden päiväpiiloksi. Kuvio on rajattu aiemmassa luontoselvityksessä paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi (Lammi ym. 2015).

Kuva 8. Tuoreessa runsasravinteisessä lehdossa (kuvio 15) on paljon lahopuuta.

Kuvio 15 vaihettuu alarinteessä **kuvioksi 16**, joka on kosteaa keskirasvanteista lehtoa (kuva 9). Luonnontilaisen kaltaisen ja eri-ikäisrakenteisen puuston valtalajeina ovat niin ikään haapa, raita ja lehmus, mutta myös kuusia ja koivuja sekä rannan

tuntumassa tervaleppiä esiintyy. Myös tällä kuviolla itäreuna on aikanaan raivattu tienpohjaksi, ja tässä osassa luontotyyppi on sekundaarista lehtoa. Aluskasvillisuudessa runsaita ovat mm. jänönsalaatti, hiirenporras, isoalvejuuri ja metsäalvejuuri sekä sammalista lehtonokka- ja metsäliekosammal. Kuviolla on hyvin runsaasti monimuotoista ja myös pitkälle lahonnutta lahoppua. Myös tämä kuvio on rajattu paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi aiemmassa luontoselvityksessä (Lammi ym. 2015).

Kuva 9. Kosteassa lehdossa kasvaa runsaasti saniaisia (kuvio 16).

6.4 Suot ja turvekankaat

Erilaisia soita on 8 kuviolla ja niiden pinta-ala kattaa noin 4 hehtaaria.

Kuviolla 3 on luonnontilaisen kaltainen saniaisikorpi. Puusto on varttunutta, kuusi-valtaista ja eri-ikäisrakenteista, myös järeitä haapoja ja rauduskoivuja esiintyy verrattain runsaasti. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat korpi-imarre, metsäalvejuuri, rönsyleinikki, hentosara, hiirenporras sekä korpilahkasammal. Kuvion itäreunassa, loma-asunnolle johtavan tien vierustalla kulkee oja, joka on kuitenkin jo alkanut umpeutumaan. Lahoppua kohtalaisen runsaasti sekä pysty- että maalahoppua. Kuvio on rajattu aiemmassa selvityksessä (Lammi ym. 2015) paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi.

Kuviolla 21 on luonnontilaisen kaltainen boreaalinen piensuo, jonka keskellä on pieni sekatyypinen korven ja saranevan piirteitä omaava painauma (kuva 10).

Puusto on nuorehkoa ja koivuvaltaista, mutta myös runsaasti kuusta sekä joitakin mäntyjä esiintyy. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat mustikka, puolukka, sananjalka sekä korpilahkasammal. Sekatyypin avoimella suo-osuudella valtalajina on jouhisara, myös korpikaislaa ja röyhyvihvilää esiintyy nevan ja korven vaihettumavyöhykkeellä. Lahopuuta on runsaasti sekä pysty- että maalahopuuna, mutta järeimmät ja pitkälle lahonneet lahopuut puuttuvat.

Kuva 10. Pieni sekatyypinen korven ja nevan piirteitä omaava painauma kuviolla 21.

Kuviolla 30 on kangaskorpi, jonka koillisosaa halkoo umpeutumaan alkanut oja. Valtapuulajina on varttunut kuusi, mutta myös hieskoivua esiintyy paikoin. Puuston rakenne on kerroksellinen ja eri-ikäisrakenteinen. Aluskasvillisuutena on mustikkaa, puolukkaa, juolukkaa ja niukasti suopursua. Metsänpohjaa peittävät korpi- ja räme-rahkasammal. Lahopuuta on kohtalaisesti sekä pysty- että maalahopuuna.

Kuvioilla 33 ja 42 on luonnontilaisen kaltaista rahkarämettä, jotka ovat aikanaan ojitettuja, mutta ojat ovat jo pitkälti umpeutumassa (kuva 11). Valtapuulajina on kitukasvuinen ja harvaan kasvava mänty, lisäksi esiintyy yksittäisiä hieskoivuja. Aluskasvillisuudessa valtalajeina ovat tyypilliset rahkarämeen lajit, kuten juolukka, kanerva, suopursu, variksenmarja, suokukka, muurain, isokarpalo sekä erilaiset rahkasammalet. Lahopuuta on kuviolla kohtalaisesti sekä pysty- että maalahopuuna.

Kuva 11. Rahkarämeen ja saranevan reunaa kuviolla 33 ja 35.

Kuviolla 35 on luonnontilaisen kaltainen saraneva, jonka eteläpuolelle aikanaan kaivettu oja on jo pitkälti umpeutumassa. Valtalajeina ovat erilaiset rahkasammalet, kuten kangas-, rusko- ja varvikkorahkasammal sekä erilaiset sarat ja muut heinät, kuten tupasvilla ja valkopiirtoheinä.

Kuviolla 38 sijaitsee kallioiden väliin kehittynyt isovarpuräme, jonka puusto on varttunutta harvennettua männikköä. Sekapuuna kasvaa koivua ja joitakin nuoria kuusia. Paikoin on tiheää pajukkoa. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluvat rämevarvut, kuten juolukka, suopursu, mustikka ja puolukka, sekä rämeen tyypilliset rahkasammalet. Suo on ojittamaton ja siten vesitaloudeltaan luonnontilaisen kaltainen, mutta puuston harvennus on saattanut kuivattaa suota. Lahopuuta on vähäisesti.

Kuviolla 41 on luonnontilaisen kaltainen, pienialainen korpiräme, joka toimii vaihetumavyöhykkeenä kangasmetsän ja rahkarämeen välillä (kuva 12). Eteläreunaa reunustaa oja, joka on kuitenkin hiljalleen kasvamassa umpeen. Puuston valtalajeina ovat mänty ja kuusi, sekapuuna esiintyy myös hieskoivua. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat puolukka, mustikka, suopursu, karhunsammalet, rahkasammalet sekä isokynsisammal. Lahopuuta on kuviolla runsaasti, sekä pysty- että maalahopuuna.

Kuva 12. Korphämettä kuviolla 41.

6.5 Pienvedet

Selvitysalueelta havaittiin yksi pienvesi, kuvion 43 läpi virtaava havumetsävyöhykkeen noro (kuva 13). Noro on tässä osassa luonnontilaisen kaltainen, sen uoma on mutkitteleva ja pohjanaines lajittunutta, koostuen paikoin soraikosta ja paikoin hienojakoisemmasta aineksesta. Lahopuuta uomassa on vähän. Kuvion keskiosasta alkaen kohti pohjoisempia osia uomaa on suoristettu ja perattu, ja sen luonnontilaisuus on merkittävästi heikentynyt.

Kuva 13. Kuvion 43 läpi virtaava noro syyskuussa 2024 vähän veden aikaan. Noron varrella sijaitsee myös liito-oravan pesäpuu.

6.6 Uusympäristöt

Uusympäristöiksi luokitellaan ihmisen muokkaamat luontotyytit, jotka eivät ole luontaisia eivätkä myöskään perinteisen ja pitkäaikaisen niiton tai laiduntamisen muovaamia. Uusympäristöjä rajattiin yhteensä 4 kpl, ja niiden yhteen laskettu pinta-ala on 3.5 hehtaaria. Uusympäristöjä on selvitysalueella todellisuudessa tätä enemmän, mutta esimerkiksi asuinrakennusten tontteja ei tässä luontoselvityksessä ole kuvioitu.

Kuviot 10 ja 17 ovat joutomaata, josta puusto on kokonaan kaadettu useita satoja metrejä pitkältä linjalta. Valtalajeina kuviolla ovat komealupiini, hietakastikka, pujo ja puun taimet (kuva 14).

Kuva 14. Lupiinivaltaista niittykasvillisuutta kuviolla 17.

Kuvio 14 on Nupurintietä reunustava vanhojen haapojen ryhmä.

Kuvio 27 on Kolmperän kaakkoisrannalla sijaitseva rakentamaton tontti. Kuvio on harvapuinen tontti. Puusto koostuu harvakseltaan etelä- ja pohjoisosissa kasvavista koivuista lukuun ottamatta lounaiskulmassa sijaitsevaa vanhojen järeiden haapojen ryhmää sekä tontin keskiosassa sijaitsevaa muutaman vanhan kuusen muodostamaa puuryhmää. Valtalajeina aluskasvillisuudessa ovat erilaiset heinät, kuten kastikat ja nurmikat.

Kuvio 44 on nuorta kuusen taimikkoa ja heinää kasvava metsäkaistale.

7 Pesimälinnusto

Selvitysalueen pesimälinnustoa on selvitetty viimeksi vuonna 2014 (Lammi ym. 2015). Pesimälajeja on tuolloin tavattu yhteensä 40 hieman vuoden 2024 rajausta suuremmalla selvitysalueella. EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista on havaittu pyy (VU), palokärki ja kangaskiuru (NT). Lisäksi uhanalaisista lajeista on havaittu viherpeippo (EN) ja töyhtötiainen (VU) sekä silmälläpidettävistä lajeista harakka ja västäräkki. Muita selvityksessä havaittuja harvalukuisia tai laadukasta metsäympäristöä ilmentäviä lajeja ovat mm. lehtokurppa, idänuunilintu, sirittäjä, kultarinta ja mustapääkerttu. Vesi- ja rantalinnuista on havaittu vain telkkä ja rantasipi.

Lajitietokeskuksen tietokannoissa on joitakin havaintoja linnuista (Suomen lajitietokeskus 2024).

7.1 Linnuston yleiskuvaus

Lintulaskennoissa havaittiin keväällä 2024 yhteensä 53 lintulajia, joista noin 43 arvioitiin pesivän selvitysalueella. Lajimäärä on 77 hehtaarin kokoiselle ja monenlaisia elinympäristöjä sisältävälle alueelle melko tavallinen. Lintujen parimäärä selvitysalueella oli lajimäärän tapaan suhteellisen tavanomainen.

Pesimälajeista kaksi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN), kolme vaarantuneiksi (VU) ja neljä silmälläpidettäväksi (NT). EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista havaittiin neljä, joista kahden tulkittiin pesivän selvitysalueella.

Metsäympäristön rakennetta ilmentävistä lintulajeista havaittiin mm. käpytikka, mustapääkerttu, sirittäjä, peukaloinen, puukiipijä ja kulorastas.

Muista tavanomaisista metsien pesimälajeista havaittiin esimerkiksi pajulintuja, peippoja, metsäkirvisiä, laulurastaita, mustarastaita, rautiaisia, hippiäisiä, harmaasieppoja, kirjosieppoja ja vihervarpusia. Kulttuuriympäristöissä viihtyvistä lajeista havaittiin mm. talitiainen, sinitäinen, tikli ja keltasirkku.

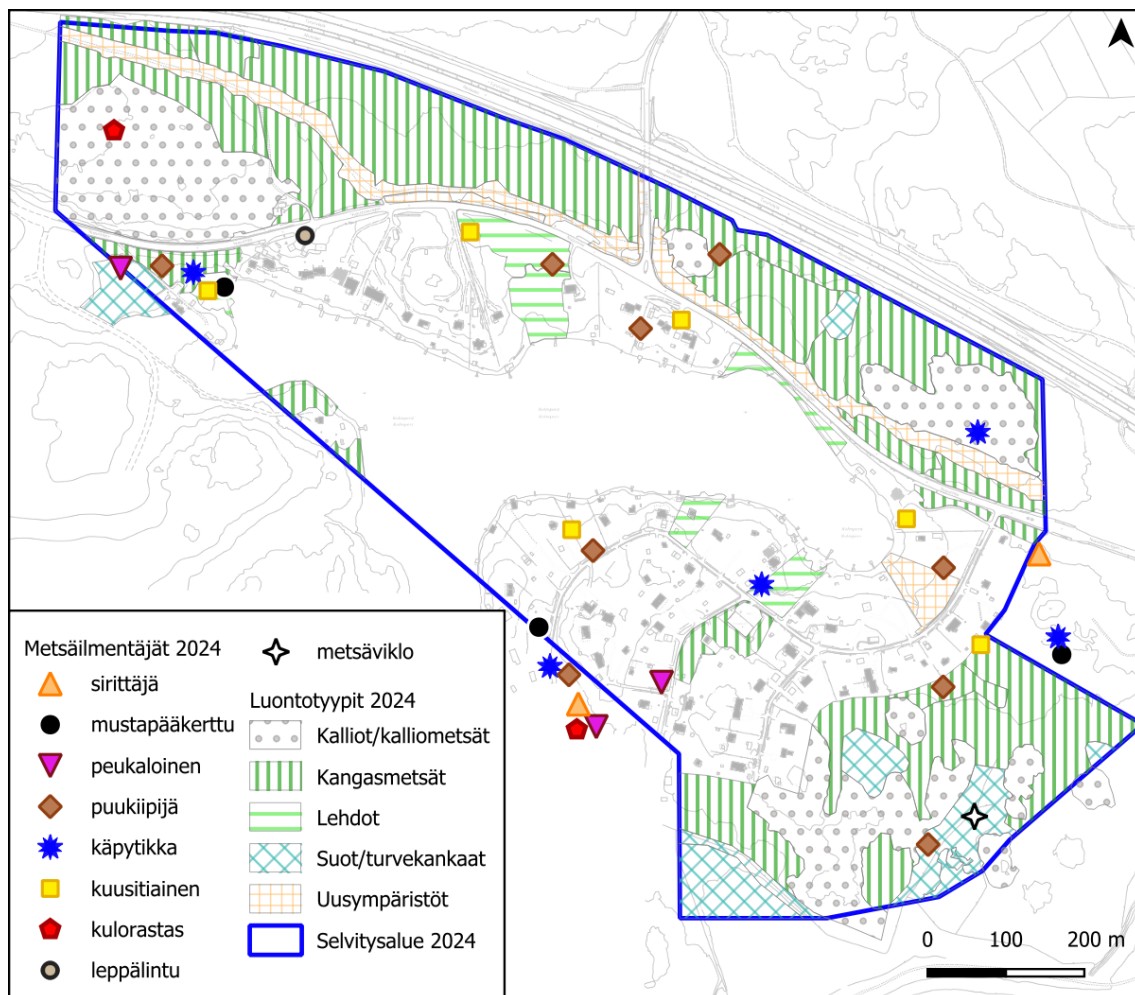
Lajiluettelo havaituista pesimälinnuista esitetään liitteessä 1.

7.2 Metsäympäristöjen ilmentäjälajit

Metsäympäristöjä on usein vaikea arvottaa lintutiheyden, pelkän lajimäärän tai harvalukuisten lajien esiintymisen perusteella. Suuremmat metsäalueet sisältävät monipuolisempia pienympäristöjä ja siten yleensä monipuolisempaa lajistoa. Tähän metsäympäristön ilmentäjälajitarkasteluun on valittu kymmenkunta lajia, joista jokaisella on hieman erilaiset vaatimukset metsäisen elinympäristönsä suhteen. Mitä useampi näistä metsälajeista esiintyy samalla metsäalueella, sitä monipuolisempaa kyseistä metsäaluetta voidaan pitää. Kyseisten lajien avulla voidaan myös arvioida

alueen metsäympäristön hoito- tai hyödyntämisastetta, luonnontilaa ja monimuotoisuutta. Metsäympäristön ilmentäjälajit on esitetty alla kuvassa 15.

Metsäilmentäjiä oli Kolmperän selvitysalueella sekä laji- että parimäärän puolesta melko tavanomainen määrä, ja havainnot jakautuivat suhteellisen tasaisesti ympäri selvitysalueetta. Lehtoilmentäjät keskittyivät kahdelle pienelle alueelle selvitysalueen luoteisosan lehtoon sekä Kolmperän asutusalueen eteläpuolen lehtoon juuri selvitysalueen ulkopuolelle.

Kuva 15. Metsäympäristöjä ilmentävät lintulajit sekä luontotyytit selvitysalueella vuonna 2024.

Sirittäjä suosii valoisia vanhempia ja reheviä sekametsiä. Runsaimmillaan laji on rehevissä lehtokorvissa, mutta esiintyy myös muissa havupuuvaltaisemmissa metsissä. Viime vuosikymmeninä laji on Suomessa taantunut, joskin vuosittaiset vaihtelut lajin kannoissa ovat suuria. Sirittäjä on hyvä elinympäristön ilmentäjälaji. Kaksi sirittäjäreviiriä sijaitsi heti selvitysalueen reunan tuntumassa sen itä- ja eteläosissa.

Mustapääkerttu on rehevän ja aluskasvillisuudeltaan tiheän lehdon ja sekametsän suosija. Laji on runsastunut Suomessa voimakkaasti 2000-luvulla. Selvitysalueen luoteisosassa havaittiin yksi ja sen eteläosan reunoilla kaksi mustapääkerttua.

Peukaloinen suosii vanhoja kuusikoita ja kuusivaltaisia sekametsiä sekä reheviä puronvarsia ja korpia, joissa riittävän suojaisia pesäpaikkoja löytyy esimerkiksi risukosta tai tuulenkaatojen juurakoista. Selvitysalueen luoteisosan korvessa lauleli yksi ja eteläreunalla kaksi peukaloista.

Puukiipijä suosii vanhaa havu-, lehti- ja sekametsää, josta löytyy sopivia pesimäkoloja lahoista ja kuolleista puista. Laji on runsaimmillaan vanhoissa metsissä, mutta asuttaa joskus myös nuorempia metsiä, kunhan sopiva pesäpaikka löytyy. Lajin esiintyminen runsaana kertoo yleensä kyseisen metsäalueen vanhemmasta puuston ikerakenteesta ja luonnontilaisuudesta. Selvitysalueella tai sen rajojen välittömässä läheisyydessä havaittiin yhdeksän puukiipijää, mikä on määrältään verraten paljon.

Käpytikka etsii ravintoa monenlaisesta lahopuusta ja pesii etenkin lehtipuiden pestytyökelöissä. Käpytikat viihtyvät parhaiten runsaslahopuustoisissa ympäristöissä ja selvästi huonommin tehokkaasti käsitellyissä talousmetsissä. Käpytikka on tosin runsastunut viime vuosikymmeninä rajusti. Liito-orava ja monet lintulajit voivat hyödyntää vanhoja käpytikan koloja pesäpaikkoinaan. Kolme käpytikan pesää havaittiin selvitysalueella ja kaksi heti sen reunojen ulkopuolella.

Kuusitiainen pesii havu- ja sekametsissä ja suosii erityisesti vanhoja kuusikoita. Selvitysalueen metsiköissä kuusitiaisista havaittiin yhteensä kuusi, mikä kertoo vartuneiden kuusikoiden suuresta määrästä selvitysalueella.

Kulorastas suosii yleensä karuhkoja laajoja mäntyvaltaisia metsäalueita etäällä asutuksesta, mutta pesii myös yksittäin ihmisvaikutteisilla metsäalueilla. Yksi kulorastas lauloi selvitysalueen luoteiskulman kalliomännikössä.

Leppälintu suosii karuja mäntyvaltaisia kangasmetsiä, mutta saattaa pesiä myös pihapiireissä. Selvitysalueen luoteisosan pihan reunassa sijaitti yksi leppälintureviiri.

Metsäviklo pesii metsäisten alueiden soistumilla, lampareilla ja puronvarsilla, mutta kelpuuttaa myös hakkuuaukkojen kosteat painanteet pesimäympäristökseen. Yksi metsäviklo pesi selvitysalueen kaakkoisosan suon reunalla.

7.3 Vesi- ja rantalinnut

Havaituista vesi- ja rantalinnuista monien arveltiin pesivän selvitysalueen ulkopuolella, mutta ne kuitenkin käyttivät selvitysalueella ainakin ruokailualueenaan. Myös uhanalaiset ja silmälläpidettävät sekä EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainitut rantalinnut käsitellään tässä luvussa.

Laulujoutsen (EU-D1) pesii monenlaisten vesistöjen rannoilla ja se on runsastunut Uudellamaalla varsin nopeasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Laulujoutsenten ääntelyä kuului selvitysalueelle useasti, mutta niitä ei nähty Kolmperän järvellä eikä se siis luultavasti pesi selvitysalueella.

Telkkä on elinympäristönsä suhteen varsin joustava vesilintu, joka pesii yleensä koloissa ja ihmisen rakentamissa pöntöissä. Sen kanta on pienentynyt viime vuosikymmeninä todennäköisesti vesien rehevöitymisen vuoksi, mutta se luokitellaan Suomessa edelleen elinvoimaiseksi. Euroopan telkkäkannasta noin 40 % arvioidaan pesivän Suomessa, minkä vuoksi sen elinympäristöjen heikentyminen Suomessa on lajille erityisen haitallista. Telkkä havaittiin Kolmperän järvellä, mutta sen pesäpaikka ei ole tiedossa.

Kuikka (EU-D1) on Suomessa luokiteltu elinvoimaiseksi. Se suosii karuja ja kirkkaita järviä. Yksi kuikkapari havaittiin Kolmperän järven keskiosista, mutta sen pesäpaikka ei ole tiedossa.

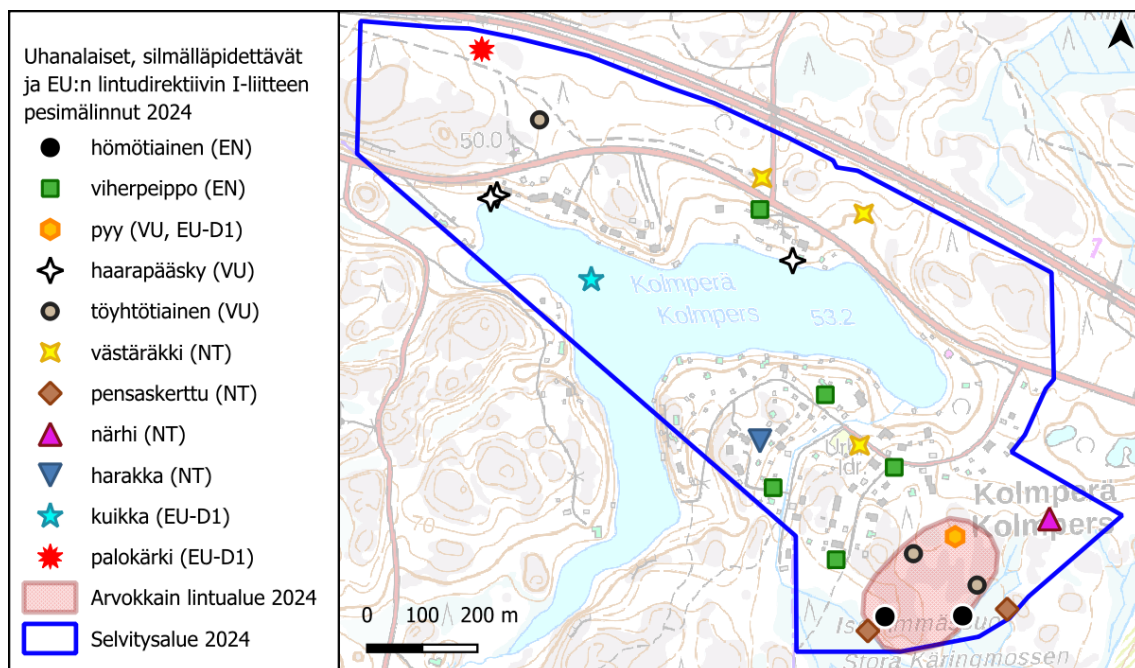
Rantasipi on monenlaisten rantojen lintu, jota tavataan merenrannoilta järville ja jokien varsille. Laji on Suomessa runsaslukuinen vaikkakin se on taantunut viimeisten vuosien aikana. Kaksi rantasipiä piti reviiriään Kolmperän järven pohjoisrannan länsi- ja itäpäissä.

Harmaalokki (VU) pesii mm. erilaisissa vesistöissä, rannoilla ja märillä soilla. Sen kanta on pienentynyt todennäköisesti metsästyksen seurauksena. Useita harmaalokkeja havaittiin lentelemässä selvitysalueen yllä ja sen läheisyydessä, mutta niiden pesäpaikoista ei ole tietoa.

7.4 Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen linnut

Alla esitellään vuonna 2024 lintulaskennoissa havaitut uhanalaiset, silmälläpidettävät ja EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainitut lintulajit, jotka pesivät selvitysalueella tai vähintään säännöllisesti ruokailevat sen puolella (kuva 16). EU:n lintudirektiivin muuttolinnuista ei tehty selvitysalueelta havaintoja.

Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainitut vesi- ja rantalinnut käsiteltiin edellisessä luvussa 7.3.

Kuva 16. Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen pesimälinnut selvitysalueella vuonna 2024. Linnuston kannalta arvokain alue on esitetty punaisella taustalla selvitysalueen eteläreunalla.

Hömötiainen (EN) on vanhan metsän asukki, joka tarvitsee lahopuuta pesäkolon kaiverrukseen. Se oli pitkään yksi runsaimmista metsälinnuistamme, mutta metsätalouden muutosten ja lahopuun vähenemisen seurauksena sen kanta on lyhyessä ajassa romahtanut dramaattisesti. Selvitysalueen eteläosan suonreunan metsissä sijaitti kaksi hömötiaisreviiriä.

Viherpeippo (EN) on voimakkaasti taantunut laji, joka viihtyy kulttuuriympäristöissä ja saattaa pesiä esimerkiksi pihapiireissä. Selvitysalueen pihoissa havaittiin yhteensä viisi viherpeippoparia.

Pyy (VU, EU-D1) elää mieluiten varttuneemmissa havupuuvaltaisissa sekametsissä ja se oli pitkään jokseenkin yleinen Metsä-Lappia myöten. Kannan voimakkaan taantumisen on arveltu johtuvan pääasiassa metsärakenteen muutoksista. Yksi pyy piti reviiriään selvitysalueen kaakkoisosan kangasmetsässä.

Haarapääsky (VU) pesii usein kulttuuri- ja maatalousympäristössä rakennuksen seinään tai esimerkiksi sillan alle tekemässään savipesässä. Sen kanta on vähentynyt voimakkaasti mm. maatalouden tehostumisen vuoksi. Järven pohjoisrannan pihapiireissä havaittiin joitakin pesiviä haarapääskyjä. Pesiä voi olla useampiakin, mutta niiden määrää ei päästy yksityisalueilta tarkistamaan.

Töyhtötiainen (VU) on niin varttuneiden kuusimetsien kuin karujen kalliomänniköidenkin tyyppilajeja. Laji on kärsinyt tehometsätaloudesta jo 1960-luvulta lähtien ja sen tapaa etelärannikon talousmetsistä yhä harvemmin. Selvitysalueen koillisosan kalliometsissä pesi kaksi ja luoteiskulman metsässä yksi töyhtötiainen.

Västäräkki (NT) hakeutuu ihmisen seuraan ja pesii mielellään pihapiireissä, silta-rakenteissa ja kivikasoissa. Lajin kanta on taantunut nopeaan tahtiin, mihin syynä lienevät muutokset maamme maatalousympäristöissä, mutta myös elinympäristönmuutokset talvehtimisalueilla. Selvitysalueella pihapiirien läheisyydessä havaittiin kolme västäräkkireviiriä.

Pensaskerttu (NT) on puoliavoimien pensaikkojen laji, jonka tapaa usein mm. metsänreunojen, ojanvarsien, laidunten ja hakkuuaukioiden pensaista. Sen taantumisen syyt liittyvät ainakin osin talvehtimis- ja muuttoalueilla tapahtuneisiin muutoksiin. Se on tavallinen Etelä-Suomen kulttuuriympäristöissä. Selvitysalueen eteläosan suon laidassa havaittiin kaksi laulavaa pensaskerttua.

Närhi (NT) on pesimäaikaan hiljainen ja vaikeasti havaittava laji, joka tekee pesänsä havupuuhun mieluiten tiheään kuusikkoon. Suomen närhikanta on taantunut tuntemattomasta syystä ja laji on luokiteltu silmälläpidettäväksi. Yksi närhi pesi selvitysalueen itäosan kuusivaltaisessa kangasmetsässä.

Aiemmin maaseudulla ja kylissä yleinen **harakka (NT)** on tuntemattomasta syystä harvinaistunut Suomessa voimakkaasti, vaikka sen elinympäristöt pensaikkoiset ja puustoiset reunamaat ovat pääosin säilyneet. Yksi harakkapari havaittiin selvitysalueen eteläosasta pihapiirien keskeltä.

Palokärki (EU-D1) ilmentää yleensä varttuneempaa havupuustoa, sillä sen pääravintona ovat hevosmuurahaiset, jotka vaativat ravinnokseen vanhaa järeää lahoppuuta. Palokärki on ilahduttavasti runsastunut maassamme, sillä se on sopeutunut elämään lähellä ihmisasutusta. Yksi palokärki liikuskeili selvitysalueen pohjoisrannassa. Sen pesäpaikka ei ole tiedossa, mutta voi hyvin sijaita selvitysalueen puolella, sillä sopivia runsaslahoppuustoisia metsiköitä sijaitsee havaintopaikan lähellä.

7.5 Arvokkaat linnustoalueet

Selvitysalueelta rajattiin yksi arvokas linnustoalue (kuva 16, kappale 7.4). Tällä alueella pesi kaksi paria erittäin uhanalaisia hömötiaisia sekä vaarantuneista lajeista kaksi paria töyhtötiaisia ja yksi pyy, joka lukeutuu myös EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeihin. Muutoin selvitysalueen linnusto oli varsin tavanomaista ja uhanalaisista lajeista havaittiin lähinnä kulttuuriympäristöissä viihtyvää lajistoa. Näiden osalta mahdollisesti arvokkaita lintukohteita voi olla myös Kolmperän pohjoisrannan rakennuksissa, sillä useiden haarapääskyjen (VU) havaittiin liikuskelevan pihapiireissä rannan tuntumassa, mutta yksityisalueille ei päästy todentamaan pesien tarkkaa määrää tai sijaintia.

8 Lepakot

8.1 Esitiedot

Selvitysalueella on tehty lepakkoselvitys edellisen kerran vuonna 2014 osana alueen luontoselvitystä (Lammi ym. 2015). Lisäksi selvitysalueen itäpuolella Kolmperänsuoralla on tehty luontokartoituksen osana lepakkoselvitys 2023 (Luontotieto Keiron 2023). Vuoden 2014 selvityksessä aktiivikartoituksessa on tehty kaikkiaan 49 havaintoa, joissa pohjanlepakko on selkeästi yleisin laji. Lisäksi on havaittu vesisiippa sekä tarkemmin määrittämättömiä siippoja. Meloen tehdyllä kartoituskierröksellä havaittiin useita vesisiippoja. Lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikka löydettiin Kolmperäjärven rannan rakennuksesta, niukasti Kirkkonummen puolelta.

Kolmperänsuoran kartoitusalue oli pienialainen ja siltä kertyi aktiivikartoituksessa 7 lepakkohavaintoa, pääosin pohjanlepakoista ja kerran viiksisiippalajista sekä runsaammin passiivilaitteilla tehtyjä havaintoja. Alueelta tarkastettiin myös purettava rakennus, josta ei löytynyt merkkejä lepakoista.

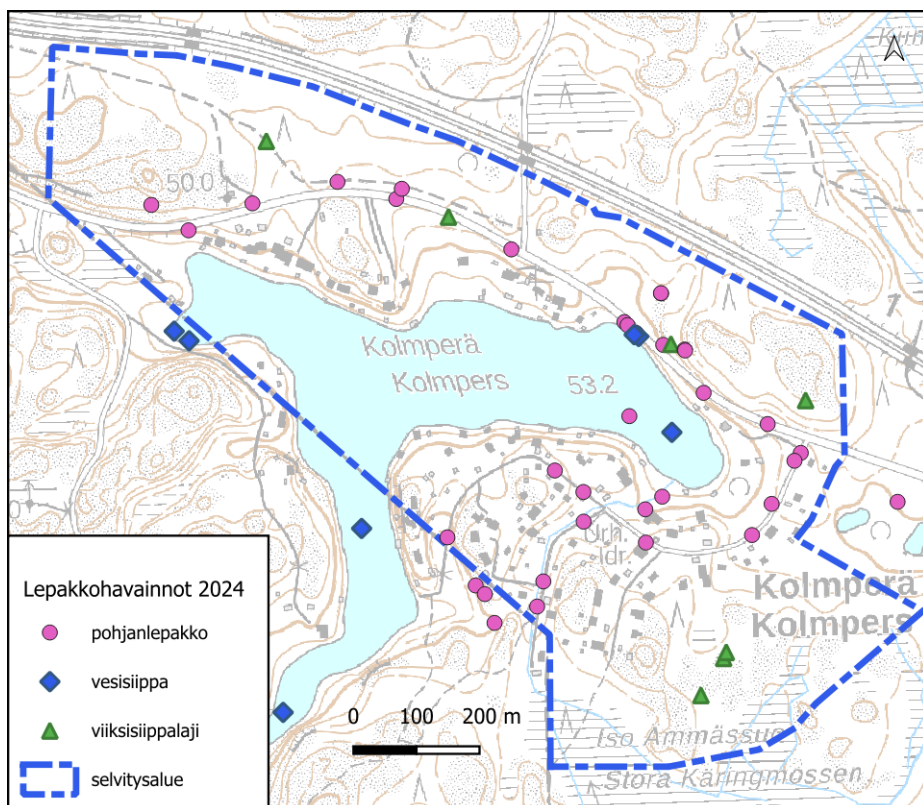
Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-palveluun ei ole ilmoitettu selvitysalueelta yhtään lepakkohavaintoa (13.10.2024).

8.2 Havainnot

Selvitysalueella tehtiin vuoden 2024 aktiivikartoituksessa kaikkiaan 49 lepakkohavaintoa, joista osa koski kahta yksilöä (taulukko 1, kuva 17). Havainnoista 35 oli pohjanlepakosta. Viiksi- tai isoviiksisiipoista tehtiin kaikkiaan 5 ja vesisiipasta 7 havaintoa. Yksi havainto jäi siippatasolle. Etenkin viiksisiipat ovat metsäympäristöissä tavattavia lajeja. Tässä selvityksessä viiksisiippalajiparista tehtiin havaintoja lähinnä heinäkuun kartoituskierröksellä. Myös vesisiippa voi saalistaa metsäisellä alueella, vaikka sen tyypillisimmin tapaa vesistöjen ääreltä. Tämän selvityksen vesisiippahavainnot kertyivät meloen tehdyiltä kartoituskierrökseltä sekä yksittäiset havainnot Nupurintien läheltä rannalta heinä- ja elokuussa.

Taulukko 1. Selvitysalueen aktiivihavainnot kartoituskierröksittäin vuonna 2024.

Laji	kesäkuu	heinäkuu	elokuu	yhteensä
pohjanlepakko	4	19	12	35
vesisiippa	5	1	1	7
viiksisiippalaji	0	5	1	6
siippalaji	0	0	1	1
yhteensä	9	25	15	49

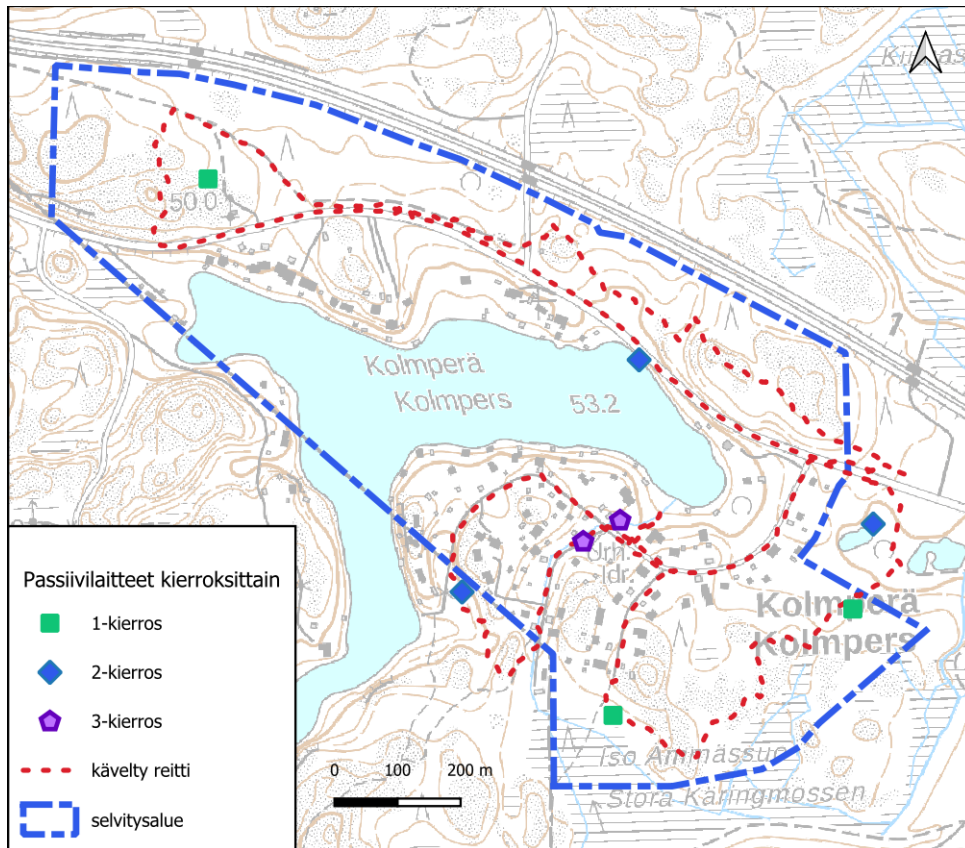

Kuva 17. Kartoituskierröksillä tehtyt havainnot lepakoista kesällä 2024.

Kartoitusöiden ajaksi selvitysalueelle jätettiin kaksi tai kolme passiivilaitetta, jotka nauhoittivat sijaintipaikallaan lepakoiden ääniä. Passiivilaitteiden havaintomäärät esitetään taulukossa 2 ja niiden sijainnit kuvassa 18. Yhtä laitepaikkaa lukuun ottamatta tallennemäärät ja siten havaintominuuttimäärät olivat enimmäkseen alhaisia. Yksi laitteista ei tallentanut lainkaan kesäkuussa. Heinäkuussa yksi laitteista oli Nupurintien tuntumassa rannassa. Tästä paikasta taltioitui paljon sekä pohjanlepakon että siippalajin ääniä. Kyseessä on luultavimmin ollut yksittäinen lepakko tai muutama yksilö, jotka ovat tuottaneet runsaasti tallenteita laitteen lähellä lentäessään.

Taulukko 2. Selvitysalueen passiivihavainnot vuonna 2024 ilmoitettuna laitteittain havaintominuutteina. Laitteiden sijainnit selviävät kuvasta 19. Kierros 1: sijainnit 1–3, kierros 2: sijainnit 4–6 ja kierros 3: sijainnit 7–8.

Laji	1	2	3	4	5	6	7	8	yhteensä
pohjanlepakko	0	1	-	31	171	0	5	22	230
siippalaji	3	0	-	20	144	0	0	0	167
lepakkolaji	0	0	-	5		0	0	0	5
yhteensä	3	1	-	56	315	0	5	22	402

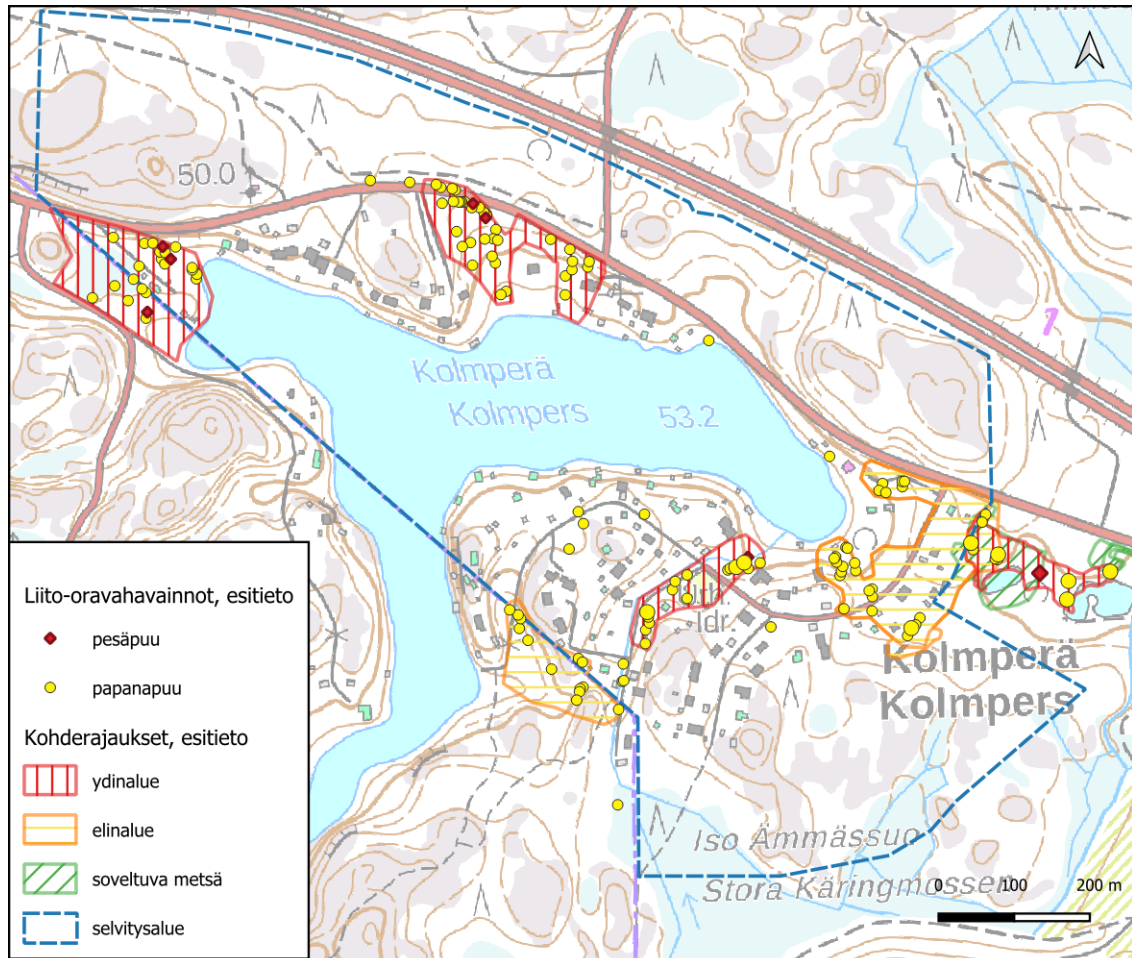
Kuva 18 Lepakoiden ääniä tallentavien passiivilaitteiden sijainnit kolmella eri kartoituskierroksella ja lisäksi aktiivikartoituksessa kierretty kävelyreitti.

Selvitysalueelta ei löydetty lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja eli I luokan lepakkoalueita. Aktiivikartoituksen havaintomäärien ja havaitun lepakoiden käyttäytymisen perusteella ei ole syytä rajata myöskään lepakoille tärkeitä saalistusalueita eli II luokan eikä muita tärkeitä, III luokan alueita. Huomattava osa havainnoista oli pohjanlepakoista, joita havaittiin esimerkiksi teiden yllä ja pihapiirien tuntumassa.

9 Liito-orava

9.1 Aiemmat havainnot

Selvitysalueen ja sen lähiympäristön aiemmat liito-oravahavainnot esitetään kartalla kuvassa 19. Karttakuva on muodostettu Espoon rajapinnan kautta saatavista liito-oravatietokannoista, joihin on viety aiempien liito-oravakartoitusten tulokset. Rajaukset pohjautuvat vuonna 2014 (Lammi ym. 2015) ja vuonna 2022 (Luontotieto Keiron 2023) tehtyihin selvityksiin.

Kuva 19. Aiemmat liito-oravahavainnot sekä liito-oravalle rajatut alueet selvitysalueella.

Selvitysalueelle on aikaisemmin rajattu kaikkiaan neljä liito-oravan ydinaluetta, joista itäisin ulottuu suurimmaksi osaksi vuoden 2024 selvitysalueen ulkopuolelle. Ydin- aluerajauksista kolme läntisintä ovat vuodelta 2014 ja itäisin on vuodelta 2022. Selvitysalueelle on rajattu vuonna 2014 myös kaksi elinaluetta. Lisäksi selvitysalueen välittömään lähiympäristöön on rajattu vuonna 2022 viisi liito-oravalle soveltuvaa metsikköä.

9.2 Liito-oravakohteet vuonna 2024

Selvitysalueelta tehtiin kevään 2024 kartoituksessa verrattain runsaasti havaintoja liito-oravan papanoista, erityisesti huomioiden kevättalven 2024 liito-oravakartoituksen kannalta haastavat olosuhteet, jossa useita takatalvijaksoja osui parhaaseen kartoitusaikaan. Paikallinen kesäasukas oli myös onnistunut ottamaan harvinaislaatuisen lähikuvan yleensä yöaktiivisesta liito-oravasta (kuva 20). Kyseinen yksilö oli kerroman mukaan lennähtänyt keskellä päivää kesäasunnon terassille, kiinteistö sijaitseekin aivan läntisimmän ydinalueen läheisyydessä. Seuraavissa luvuissa esitellään tarkemmin selvitysalueelta vuoden 2024 havaintojen perusteella rajatut liito-oravakohteet, jotka kuvastavat selvitysalueen liito-oravatilannetta kartoitushetkellä.

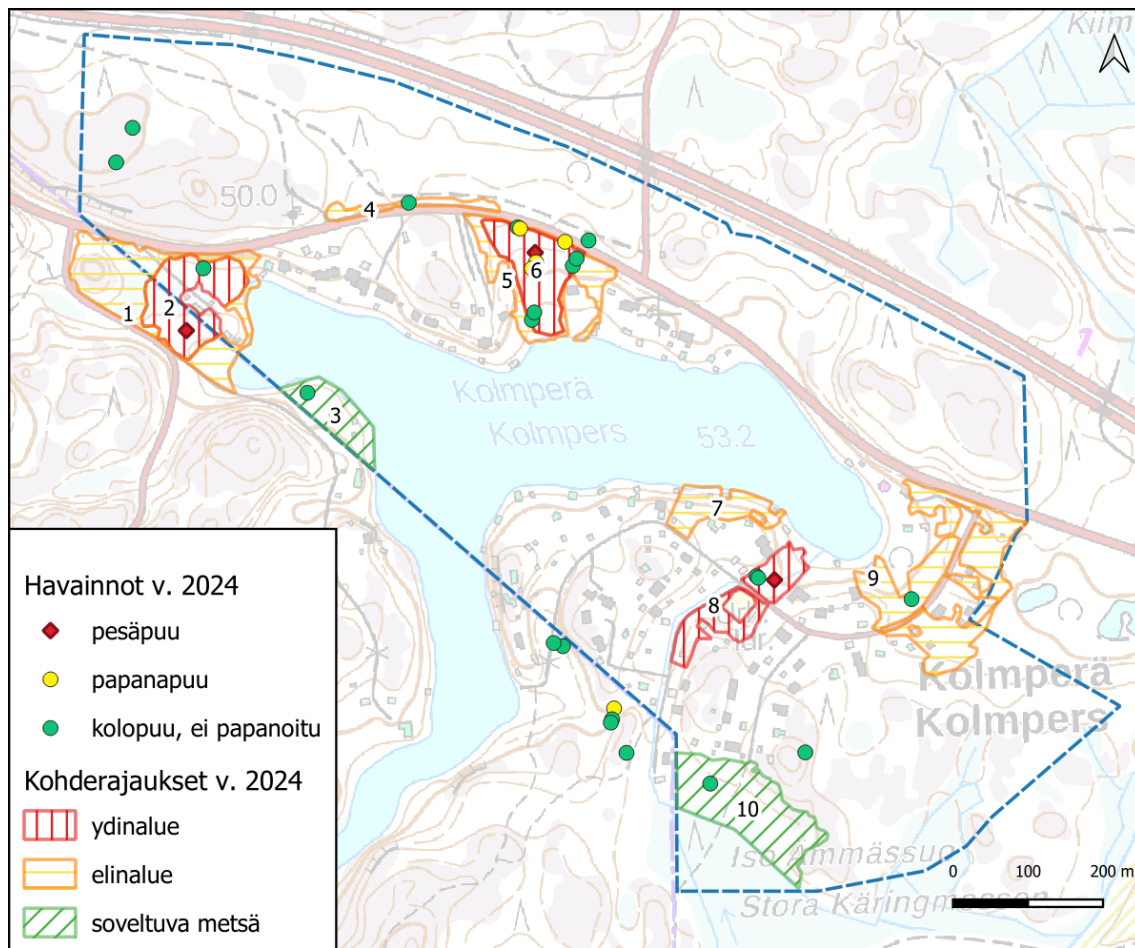

Kuva 20. Kesäasukkaan terassille vierailemaan lennähtänyt liito-orava.

9.2.1 Ydinalueet

Ydinalueita rajattiin kolme kappaletta, kohteet 2, 6 ja 8, joiden pinta-ala on yhteensä 2,8 hehtaaria. Rajatut ydinalueet sijoittuvat Kolmperän järven eri puolille (kuva 21).

Kohde 2 on puustoltaan kuusivaltaista ja varttunutta kangasmetsää, puusto on suhteellisen tasaikäistä, tosin jonkin verran esiintyy nuoria puun taimia. Lisäksi esiintyy myös järeitä haapoja, koivuja ja tervaleppiä. Kohde on rajattu liito-oravan ydinalueeksi myös vuoden 2014 selvityksessä. Kohteelta löydettiin kolohaapa, jonka alla oli noin 50 papanaa. Lisäksi havaittiin yksi kolohaapa, jonka alla ei ollut papanoita. Kohde on säilynyt puustoltaan samanlaisena vuoteen 2014 verrattuna. Ydinalueen pinta-ala on 1,14 hehtaaria.

Kuva 21. Vuoden 2024 liito-oravahavainnot ja liito-oravalle rajatut kohteet.

Kohde 6 on lehtipuuvaltaista rinnelehtoa, jossa esiintyy runsaasti järeää haapaa, koivuja ja sekapuuna myös varttuneita kuusia, raitaa ja metsälehmusta. Kohteelta löydettiin kolohaapa, jonka alla oli noin 300 papanaa, ja tämä puu tulkittiin pesäpuuksi (kuva 22). Kohteella sijaitsi myös kolme muuta papanapuuta. Lisäksi havaittiin kolme kolohaapaa sekä kaksi kolokoivua, joiden alla ei ollut papanoita. Kohde on rajattu liito-oravan ydinalueeksi myös vuoden 2014 selvityksessä. Ydinalueen pinta-ala on noin yksi hehtaari.

Kuva 22. Kohteelta 6 löydettiin liito-oravan papanoita kevään 2024 kartoituksessa.

Kohde 8 on lehtipuuvaltainen tuore kangas ja rinnelehto, jonka halki virtaa pieni noro. Kohteella kasvaa useita järeitä haapoja, kuusia ja koivuja, ja lisäksi sekapuuna vaahteraa, lehmusta ja pihlajaa. Kohteelta löydettiin noron varrella sijaitseva kolohaapa, jonka alta löydettiin 5 papanaa. Lisäksi liito-oravan virtsajäljet erottuivat selvästi kolon alapuolelle jäävältä runko-osuudelta, jonka vuoksi tämä puu tulkittiin pesäpuuksi (kuva 23). Kohteelta löydettiin myös kaksi mutta kolohaapaa, joiden alla ei ollut papanoita. Kohteen pinta-ala on 0,84 hehtaaria. Myös tämä kohde on rajattu liito-oravan ydinalueeksi vuonna 2014. Rajausta on tarkennettu poistamalla rajauksesta tiealuetta sekä tenniskenttä.

Kuva 23. Liito-oravan pesäpuu kohteella 8. Liito-oravan virtsajäljet erottuvat kolon alapuolelta lähtevänä vaaleana raitana haavan rungossa.

9.2.2 Elinalueet

Elinalueena on rajattu vuoden 2024 havaintojen perusteella viisi metsikköä, kohteet 1, 4, 5, 7 ja 9 (kuva 21).

Kohde 1 on kuusivaltainen metsäalue, jossa on runsaasti myös lehtipuita. Kohde on rajattu elinalueeksi sillä kasvavan puuston ominaispiirteiden perusteella, kuten liito-oravan ravinnoksi tarvitsemien lehtipuiden sekä levähdykseen tarvittavien kolopuiden vuoksi. Kohteen viereisen yhden hehtaarin suuruisen ydinalueen pinta-ala on todellisuudessa liito-oravan elinalueeksi liian pieni ja laajempi ruokailu- ja levähdys-alue on välttämätön. Viereiseltä ydinalueelta ei myöskään ole toimivaa yhteyttä muulle elinalueeksi soveltuvalla metsäalueella, sillä ydinalueesta pohjoiseen sijaitsee korkeajyrkänteinen mäntyvaltainen kalliometsä, etelässä ja lounaassa avohakkuu sekä idässä Kolmperän järvi. Näin olleen rajaukseen sisällytetty elinalue on välttämätön liito-oravan elinalueen osa. Elinaluerajauksen pinta-ala on 1,5 hehtaaria ja rajaus on vuoden 2014 selvityksessä ollut osa ydinaluetta (2,5 ha). Silloisten sää-dösten mukaan ydinalueeksi sallittiin kuitenkin nykyistä suurempi pinta-ala.

Nykyisten suositusten mukaan ydinalueen koko saa olla enimmillään noin yksi hehtaari. Tästä syystä aiempi ydinalue rajausta on jaettu ydin- ja elinalueeksi.

Kohde 4 on vanhojen haapojen rivistö Nupurintien varrella. Kohteelta havaittiin kolohaapa, ja siltä on lisäksi useita papanahavaintoja aiemmista selvityksistä. Kohde on välttämätön myös toimivien liito-oravan kulkuyhteyksien säilyttämiseksi Nupurintien eteläpuolisilta metsäalueilta pohjoisemmille metsäalueille. Kohteen pinta-ala on 0,2 hehtaaria. Kohteella ei ole aiempaa elinaluerajausta, mutta sen itäosa on kuulunut osaksi vanhempaa ydinaluerajausta.

Kohde 5 on ydinaluetta ympäröivää liito-oravalle hyvin soveltuvaa, kerroksellista, runsaasti järeitä kuusia ja lehtipuita kasvavaa metsää. Kohteen pohjoisimmasta osasta havaittiin papanapuu. Myös tämä kohde on ollut osa suurempaa ydinaluerajusta vuodelta 2014, joka on nyt jaettu ydin- ja elinalueeksi. Elinaluerajauksen pinta-ala on 0,8 hehtaaria.

Kohteella 7 on runsaasti liito-oravan ruokailuun ja levähtämiseen soveltuvia järeitä lehtipuita sekä vanhoja ja varttuneita kuusia. Rajaukselta on yksi aiempi papanapuu havainto, vuonna 2024 papanoita ei kuitenkaan havaittu. Kohteen viereinen ydinalue (kohde 8) on pitkälti teiden ja asuintonttien ympäröimää ja eikä yhtenäistä, elinalueeksi soveltuvaa metsikköä esiinny ydinalueen läheisyydessä, lukuunottamatta kohteella 7 sijaitsevaa puustoisempaa aluetta. Liito-oravakannan säilyminen alueella edellyttää laajempaa aluetta, jossa mm. ruokailu ja levähtäminen on mahdollista ja ekologisen toiminallisuuden kannalta kohteella 7 sijaitseva puustoinen alue on kyseisen liito-oravan ydinalueen pysyvyyden kannalta välttämätön. Elinaluerajauksen pinta-ala on 0,6 hehtaaria. Kohteelta ei ole aiempia liito-oravaan liittyviä rajauksia.

Kohde 9 on osa aiemmin rajattua liito-oravan elinaluetta. Rajausta on hieman muutettu poistamalla liito-oravalle soveltumattomia avoimempia alueita. Kohteella kasvaa vanhoja järeitä kuusia, koivuja ja haapoja sekä muita lehtipuita. Vuonna 2024 kohteelta ei tehty papanapuuhavaintoja, mutta koska sille aiemmin tehty elinaluerajaus on varsin tuore (Luontotieto Keiron 2023), ei rajausta ole muutettu. Vuonna 2024 kohteelta havaittiin yksi kolohaapa. Elinaluerajauksen pinta-ala on 2,1 hehtaaria.

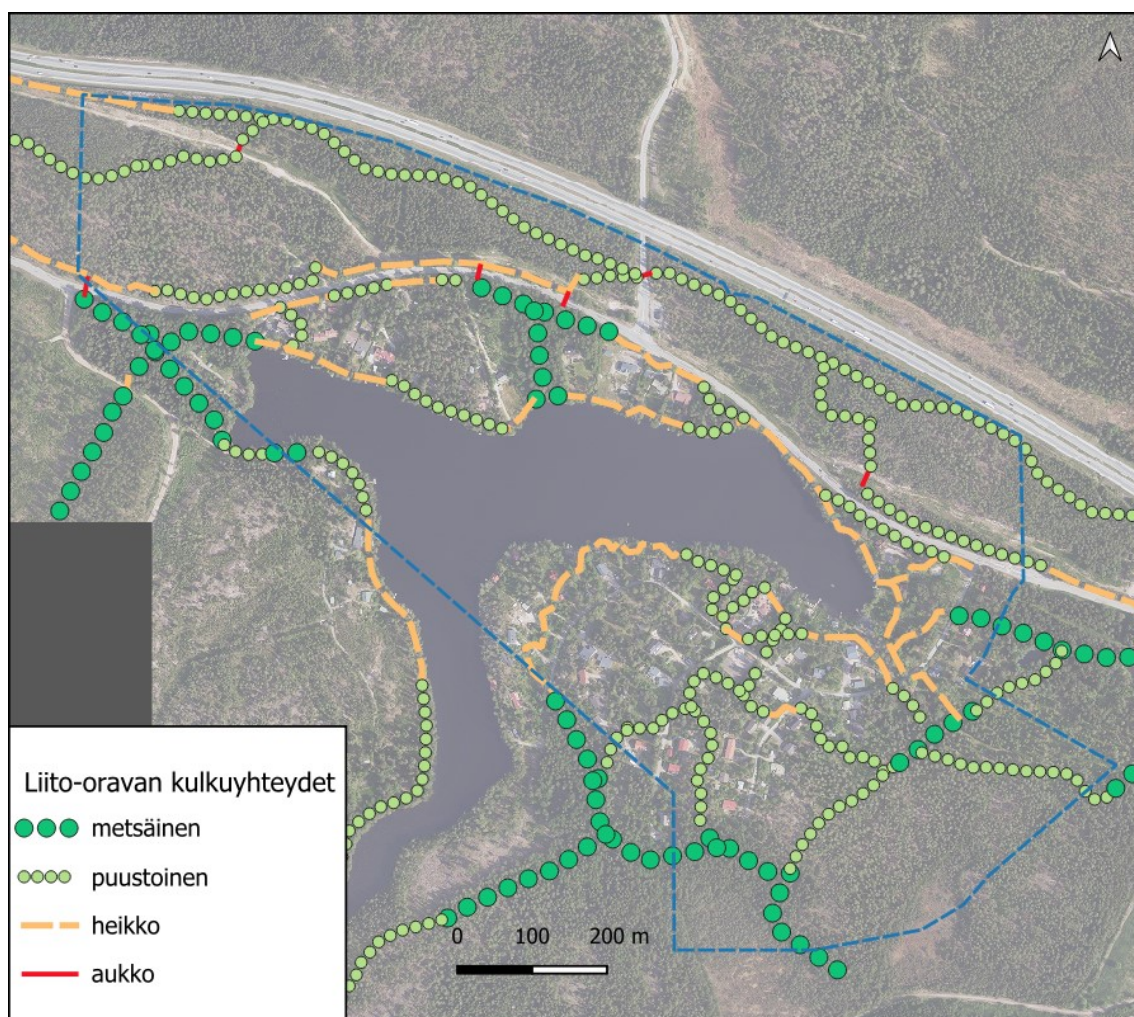
9.2.3 Soveltuvat metsät

Selvitysalueen kohteilta 3 ja 10 (kuva 21) ei löydetty vuoden 2024 kartoituksessa merkkejä liito-oravan esiintymisestä ja tästä syystä kohteet on rajattu soveltuvina metsinä. Kohteita ei ole aiemmin rajattu liito-oravalle soveltuvina alueina, elinalueina tai ydinalueina. Kohteelta 3 löydettiin vuonna 2024 yksi kolohaapa ja puusto oli järeiden haapojen ja kuusien vuoksi hyvin liito-oravalle soveltuvaa. Läntisimmältä ydin- ja elinaluerajaukselta on lisäksi kohteelle erinomainen metsäinen yhteys, ja

etäisyys näiden rajausten ja kohteen 3 välillä on vain alle 60 metriä. Myös kohteelta 10 on hyvä puustoinen kulkuyhteys Kolmperän järven etelärannalla sijaitsevalle liito-oravan ydinalueelle. Lisäksi kohteelta 10 on kulkuyhteys selvitysalueen ulkopuoliselle liito-oravan elinalueelle, joka on rajattu vuoden 2014 selvityksessä. Myös kohteelta 10 havaittiin kolohaapa, ja lisäksi liito-oravan suosimia varttuneita kuusia ja haapoja kasvoi kohteella runsaasti. Molemmat kohteet voivat tulevaisuudessa muuttua liito-oravan ydinalueiksi niillä sijaitsevien kolopuiden sekä ravinnoksi soveltuvien puiden runsaslukuisuuden vuoksi. Kohteen 3 pinta-ala on noin 0,6 hehtaaria ja kohteen 10 noin 1,7 hehtaaria.

9.3 Liito-oravayhteydet

Liito-oravan tarvitsemat metsäiset ja puustoiset yhteydet ovat heikentyneet selvitysalueella, etenkin Kolmperänjärven pohjois- ja itäpuolilla tehtyiden hakkuiden ja maanrakennustöiden vuoksi. Tästä syystä yhteyksiin suositellaan lisäämään Nupurintien ylityksen mahdollistavat reitit, jotta itä-länsisuuntainen reitti myös Nupurintien pohjoispuolella olisi mahdollinen. Yhteydet esitetään ilmakuvan päällä kuvassa 24.

Kuva 24. Liito-oravan kulkuyhteydet Kolmperän selvitysalueella vuonna 2024.

Laadultaan metsäiset yhteydet kulkevat selvitysalueen luoteis-, koillis- ja eteläreunassa sekä selvitysalueen keskiosassa. Luoteis- ja koillisosien sekä keskiosan metsäiset yhteydet katkeavat Nupurintiehen ja kääntyvät joko koilliseen tai luoteeseen. Eteläisen osan metsäisiä yhteyksiä rajoittavat etelämmässä selvitysalueen ulkopuolella sijaitsevat laajat, avoimet ja vähäpuustoiset suoalueet.

Osa yhteyksistä on luokiteltu puustoisiksi eli ne ovat hiukan metsäisiä yhteyksiä huomomin liito-oravalle soveltuvia, mutta edelleen helposti niiden käytettävissä. Puustoisia yhteyksiä kulkee eri reittejä pitkin sekä selvitysalueen pohjoisosassa luoteis-koillissuuntaisesti, että selvitysalueen etelä- ja luoteisosissa. Pohjoisen osan puustoiset yhteydet katkeavat valtatie 1:en ja kääntyvät joko koilliseen tai luoteeseen. Selvitysalueen ulkopuolelle sijoittuvat suoalueet rajoittavat myös etelämmässä sijaitsevia puustoisia yhteyksiä.

Lisäksi selvitysalueella kulkee useita heikkoja yhteyksiä enimmäkseen Nupurintietä ja Kolmperän rantaviivaa myötäillen. Heikoilla yhteyksillä liito-oravan kulkeminen on muutamien yksittäisten puiden varassa, ja siksi yhteyden katkeaminen ajan saatossa on varsin todennäköistä.

Nupurintien muodostama aukko puustossa ei ole este liito-oravan liikkumiselle nykyisen tien kapeuden takia. Tien ylitykset on kuitenkin merkitty aukoiksi lähinnä sen vuoksi, että mahdollisten tulevien hankkeiden yhteydessä niihin kiinnitettäisiin huomiota.

Selvitysalueella sijaitsevia liito-oravan kulkuyhteyksiä olisi erityisen tarpeellista vahvistaa siten, että Nupurintien ylitys ja Kolmperän rannan kulkuyhteydet säilyisivät mahdollisimman toimivina.

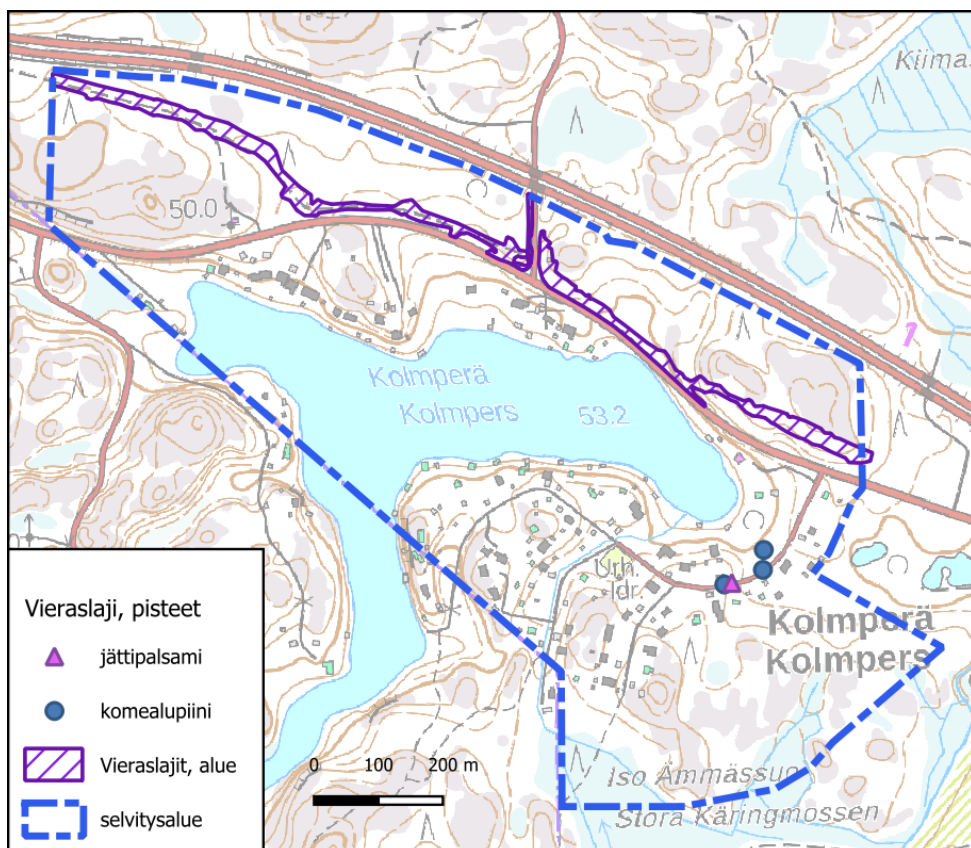
10 Vieraslajit

Selvitysalueelta havaittiin joitakin haitallisia vieraslajeja, kuten yleensäkin Espoossa. Vieraslajit ovat levinneet asutuksen liepeiltä puutarhajätteen mukana lähimetsiköihin, maansiirtojen tai lopetetun viljelyn myötä. Vieraslajien runsaus ei ole erityisen suurta, mutta levinneisyyden laajuus tekee torjumisesta kallista ja aikaa vievää. Maanomistajalla on vieraslajiasetuksen mukainen velvoite torjua haitalliseksi luokiteltuja vieraslajeja. Myös rakentamisessa on torjuttava niiden leviäminen maansiirtojen mukana laajemmalle.

Haitallisiksi vieraslajeiksi luokitelluista kasvilajeista tehtiin havaintoja seuraavasti (kuva 25):

- Jättipalsami
 - Kolmperäntien varsi, yksi kasvupaikka
- Komealupiini
 - Laajalti joutomaa-alueilta kuvioilta 10 ja 17
 - Kolmperäntien varrelta useilta kasvupaikoilta
 - Niityltä kuvioilta 27 usean neliömetrin alueelta

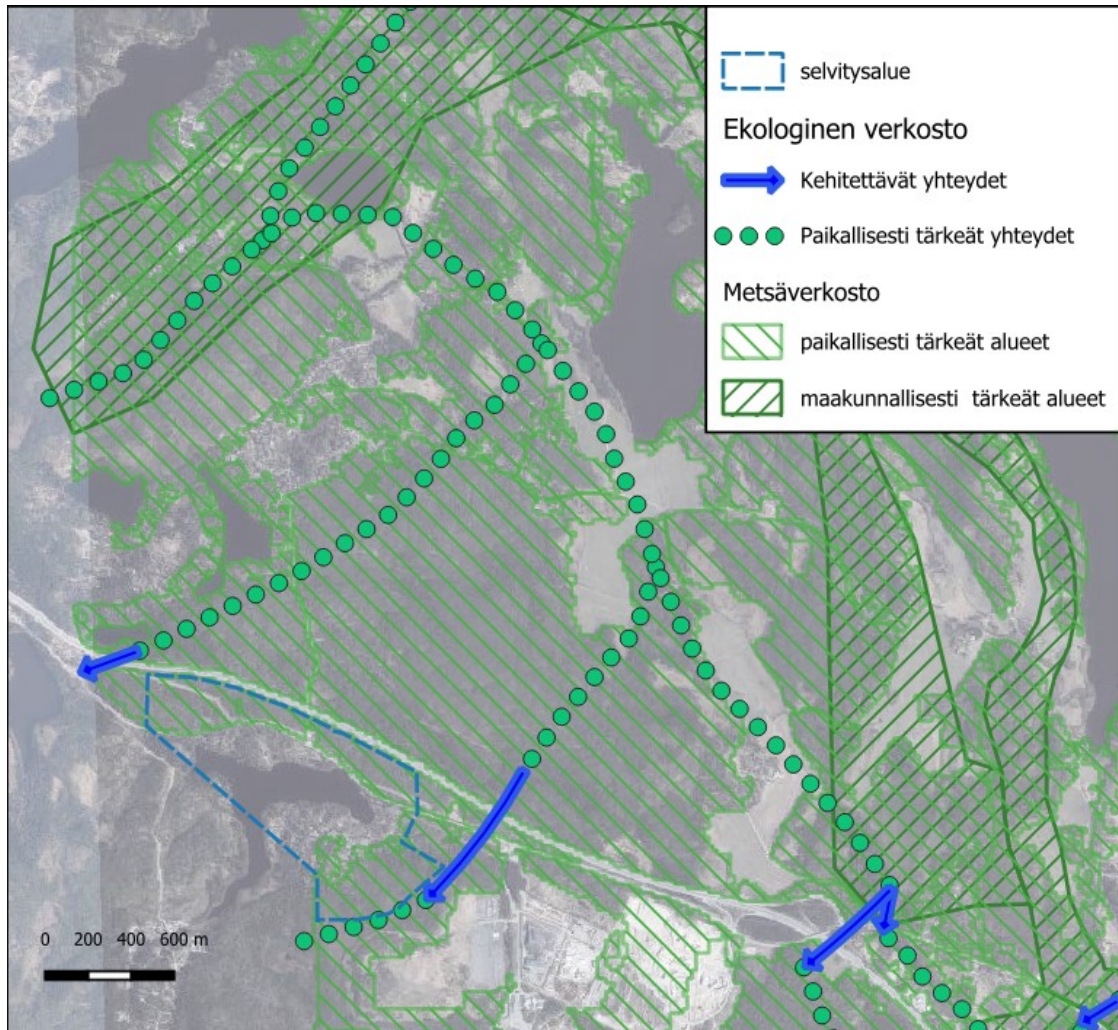
Lisäksi muista vieraslajeista havaittiin kanadankoiransilmä useilta kasvupaikoilta kuvioilta 10 ja 17.

Kuva 25. Haitallisten vieraslajien havainnot selvitysalueella vuonna 2024.

11 Ekologiset yhteydet

Selvitysalue kuuluu osittain jo aiemmin tunnistettuun maakunnalliseen ekologiseen yhteyteen. Maakunnallinen yhteys esitetään Espoon ekologisten yhteyksien nykytila-selvityksessä (Rönneberg ym. 2021). Espoon verkostoselvityksen paikkatietokannoista luotu kartta maakunnallisista ja paikallisista yhteyksistä sekä katkoskohdista esitetään kuvassa 26.

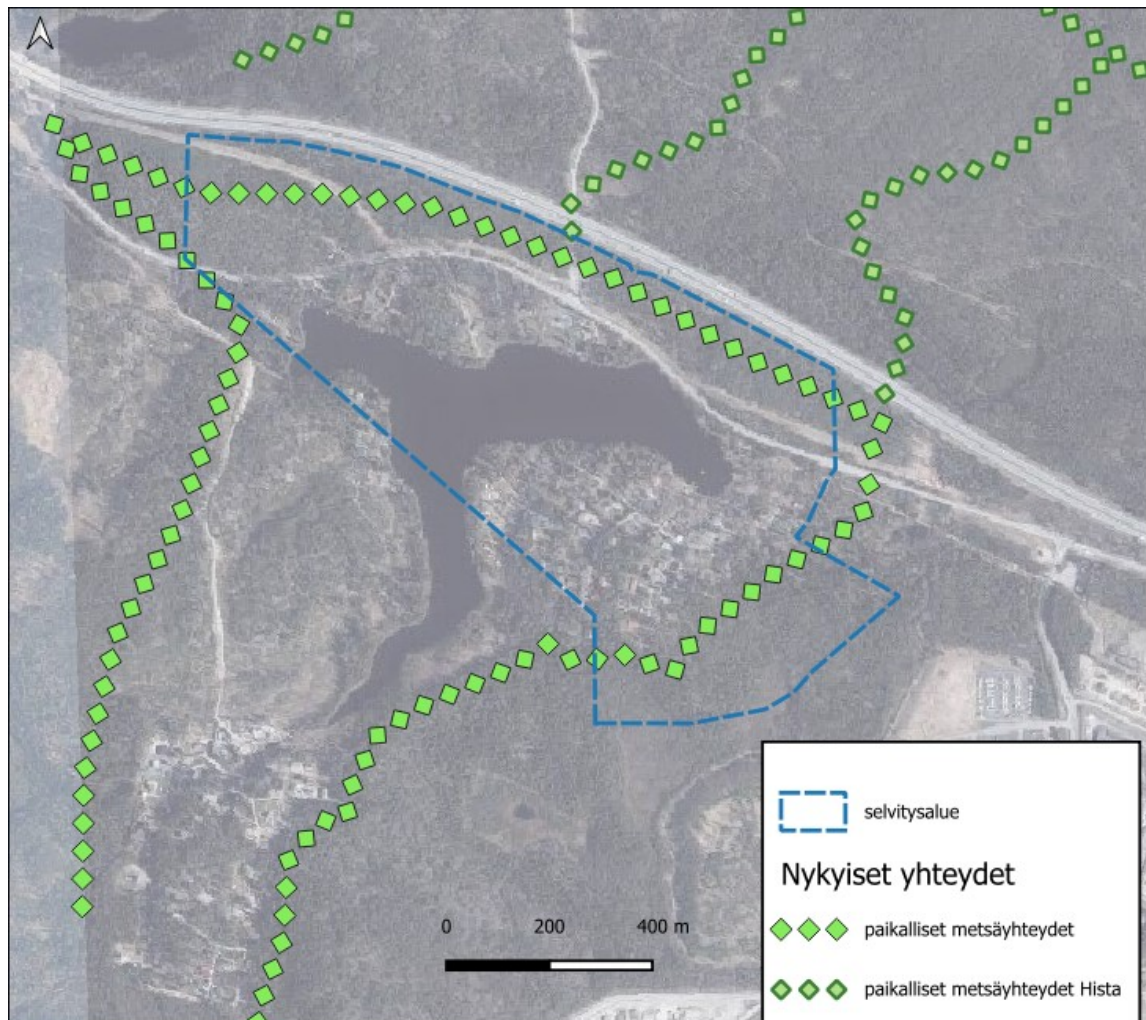
Kuva 26. Espoon verkostoselvityksessä tunnistetut metsäverkoston tärkeitä alueita ja paikallisesti tärkeitä yhteyksiä sekä Turunväylän ylitse kehitettävät yhteydet.

Kolmperä sijoittuu Espoon ekologisen verkoston reunalle aivan Kirkkonummen rajalle. Metsä jatkuu kunnanrajan ylitse Kirkkonummelle. Kolmperän eläimistö leviää alueelle ensisijaisesti Kirkkonummen puolelta. Espoon puolella helposti saavutettava metsäverkostoa rajoittaa tehokkaasti sekä Turunväylä että Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus, teollisuusalue ja entinen kaatopaikka.

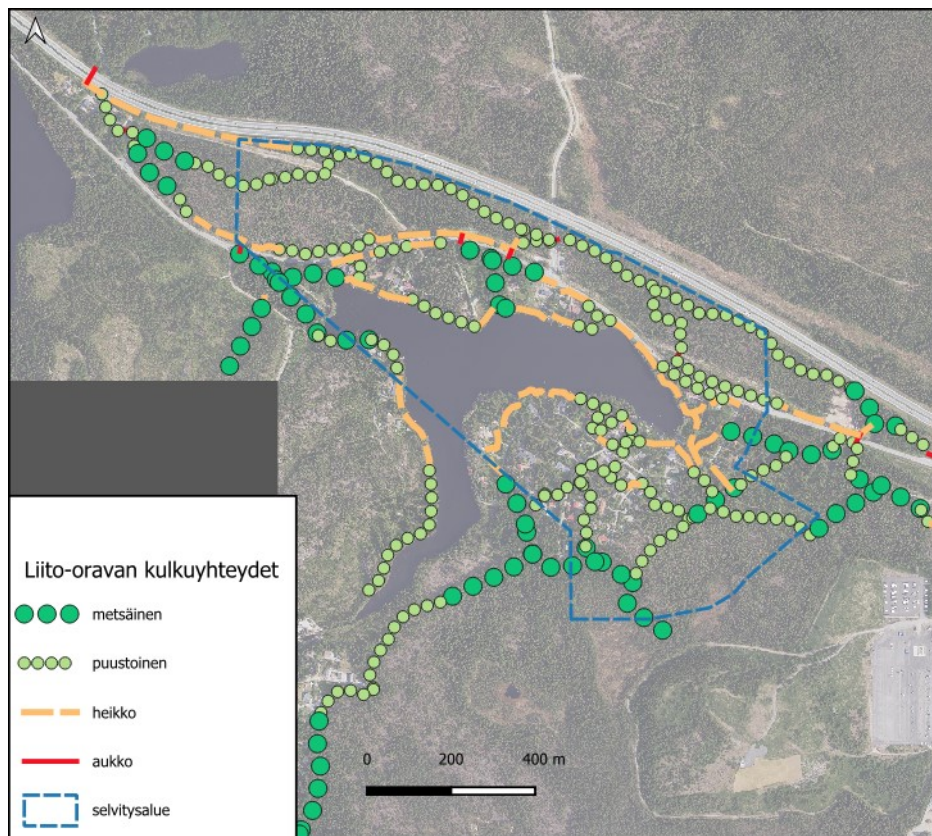
Paikallisia metsäisiä yhteyksiä on osoitettu Turunväylän varteen itä-länsisuuntaisesti ja Kolmperän järven itä- ja länsipuolille yhtenäisille metsäalueille (kuva 27). Turunväylän varren yhteys on jokseenkin toimiva tällä matkalla, mutta sitä heikentää

Siikajärventie ja puuton kaasuputkilinja. Yhteys ei jatku enää selvitysalueen itäpuolelle Ämmässuon kaatopaikka-alueen takia.

Kirkkonummen puolella kulkeva läntinen yhteys vaikuttaa kulkevan metsätalouden muuttamassa metsässä. Järven itäpuolelle osoitettu yhteys kulkee kallioisessa metsäympäristössä, jossa on vain paikoin harvennettua metsää.

Kuva 27. Kolmperän selvitysalueen läpi tai sen läheltä kulkevat paikallisesti tärkeät metsäyhteydet.

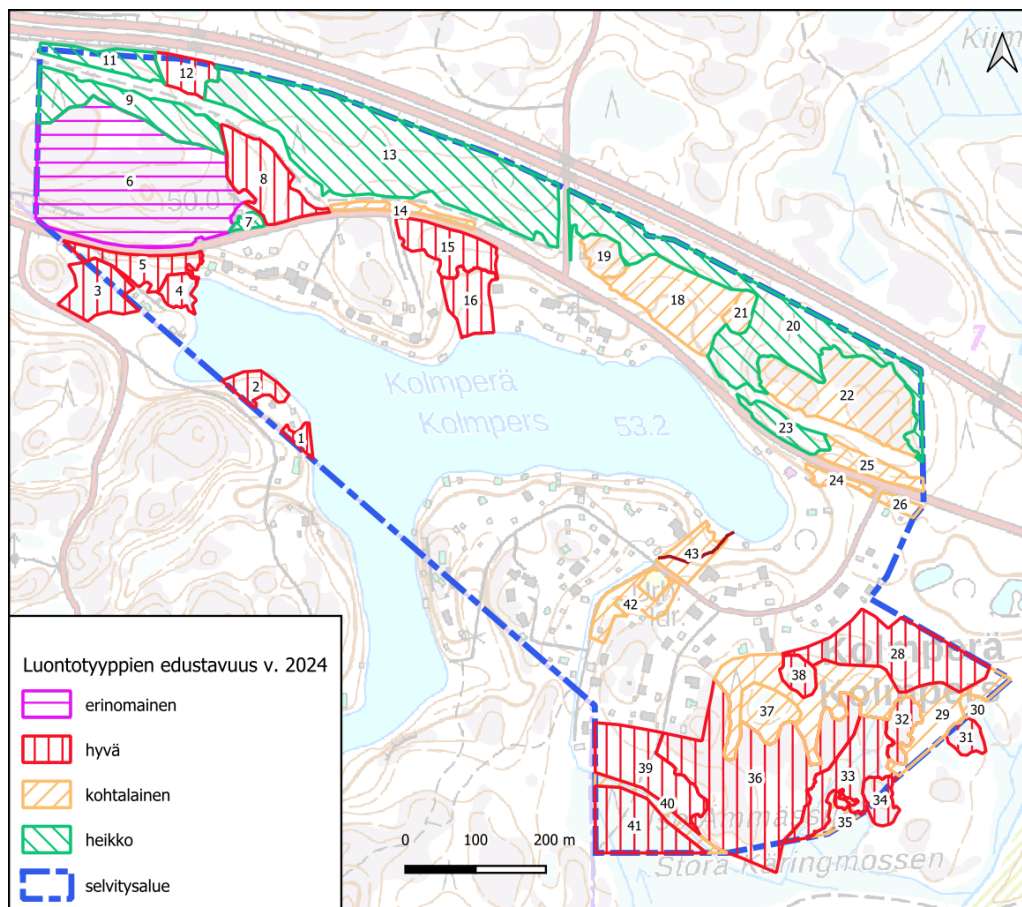
Kuva 28 Liito-oravalle soveltuvat puustoiset yhteydet ovat riippuvaisia Kirkkonummen metsistä, koska yhteydet katkeavat Turunväylään ja karttaa idempänä avoalueisiin.

12 Luontoarvot

Selvitysalueen luontoarvot muodostuvat sekä lajeihin että luontotyyppeihin liittyvistä arvoista. Seuraavissa luvuissa esitetään yhteenvetona kaikki luontoarvojen muodostumiseen vaikuttavat tekijät. Lopuksi luvussa 12.5. esitetään näistä arvoista muodostettu yhteenvetokartta sekä taulukko, joista selviävät arvokkaiden luontoalueiden sijainti ja niiden arvo Espoon kaupungin luonnon monimuotoisuuden luokittelussa.

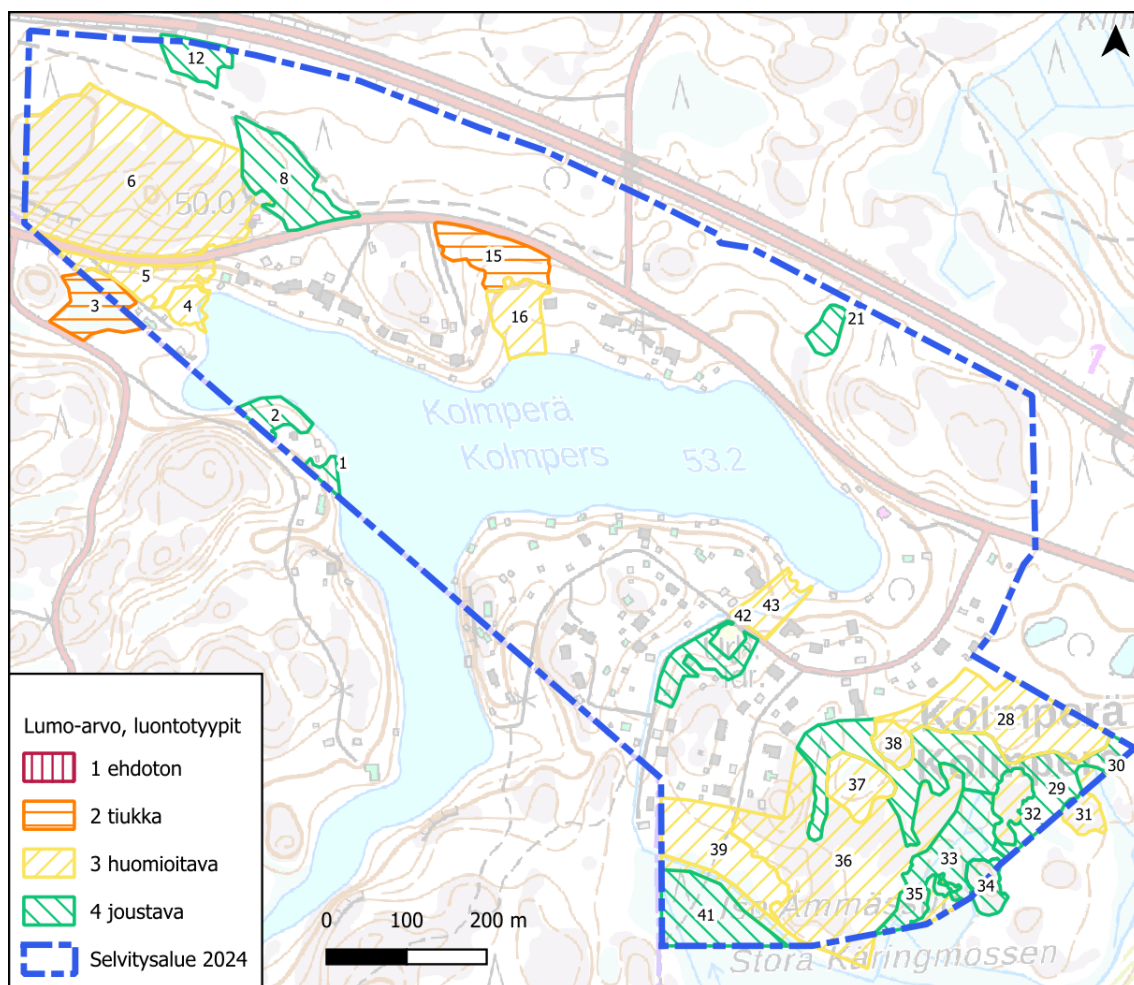
12.1 Uhanalaiset luontotyypit

Selvityksen luontotyyppiluokittelussa on käytetty Suomen uhanalaisuusarviointin luontotyyppejä (Kontula & Raunio 2018). Tästä syystä suurimmalla osalla rajatuista luontotyyppikuvioista on uhanalaisuusluokka. On kuitenkin huomattava, että monilla kuvioista edustavuus on katsottu kohtalaiseksi ja joillakin heikoksi. Heikko tai kohtalainen edustavuus johtuu yleensä voimakkaasta ja pitkään jatkuneesta ihmistoiminnasta, joka on muuttanut luontotyyppien ominaispiirteitä. Hyvän tai erinomaisenkin edustavuuden kuvioita oli kuitenkin selvitysalueella paljon. Edustavuus on arvioitu hyväksi, jos lajisto ja metsän rakenne on luonnontilaisen kaltaista, lahoppuuta on ainakin kohtalaisesti ja ihmisvaikutusta suhteellisen vähän (ks. kuva 29 alla).

Kuva 29. Luontotyyppien edustavuus Kolmperän selvitysalueella vuonna 2024. Luontotyyppien edustavuutta vuonna 2024 on arvioitu Espoon LUMO-ohjeistuksen mukaisesti.

Luontotyyppien luontoarvot esitetään alla olevassa kuvassa 30. Arvoon vaikuttavat luontotyyppin uhanalaisuusluokka, edustavuus sekä kytkeytyneisyys kokonaisuuteen.

Kuva 30. Luontotyyppien luontoarvot Kolmperän selvitysalueella vuonna 2024. Selvitysalueen luontotyyppien luontoarvot perustuvat luontotyyppin uhanalaisuuteen ja sen edustavuuteen kuviolla (numerot 1–43).

12.2 Lain suojelemat kohteet

Luonnonsuojelulain 64 §:n nojalla suojeltuja luontotyypppejä ei selvitysalueella ole.

Erityissuojeltujen lajien esiintymiä (LsL 75 §) ei selvitysalueelta ole tiedossa.

Luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla tiukasti suojeltuja **lisääntymis- ja levähdyspaikkoja** ovat liito-oravan ydinalueilla kasvavat pesäpuut ja niiden suojavyöhyke. Suojavyöhykkeen laajuutta tarkastellaan tapauskohtaisesti, suositukseksi säilyttää kuitenkin vähintään puuston keskimittaan (25 m) levyinen vyöhyke. Käytännössä lisääntymispaikan heikentämiskiellon takia pitää huomioida tätä laajempi metsäala.

Vesilain 2. luvun 11 § suojellee luonnontilaisia tai sen kaltaisia **noroja ja lähteitä**. Laki huomioi lisäksi myös puroja. Luonnontilaisen kaltaisessa uomassa virtaava noro havaittiin **kuviolta 43**.

Metsälain 10 §:n tarkoittamista **erityisen arvokkaiden elinympäristöjen** kriteerit saattavat täytyä osittain seuraavilla luontotyypeillä ja jotkut näistä voivat siten olla metsälakikohteita:

- Pienvesien välittömät lähiympäristöt: kuvio 43 **noro**
- Lehto- ja ruohokorvet: **kuvio 3**
- Rehevät lehtolaikut: **kuvio 4**
- Pääosiltaan yli 10 metriä korkeat jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät: **kuvion 6:n** eteläreuna
- Karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot ja louhikot: lakialueet kuvioilla **6, 36**

Metsälakia ei sovelleta asemakaavoitetulla alueella, mutta suositeltavaa on silti huomioida metsälaissa tunnistetut arvokkaat elinympäristöt myös kaavoituksessa.

12.3 Lajistolliset arvot

Selvitysalueelta havaittiin yhteensä viisi uhanalaista (hömötiainen, viherpeippo, pyy, töyhtötiainen, haarapääsky) ja neljä silmälläpidettävää (västäräkki, pensaskerttu, närhi, harakka) lintulajia, jotka arvioitiin pesiviksi. Selvitysalueen kaakkoisreunaan rajattiin linnustollisesti tärkeä alue sillä pesivien uhanalaisten metsälintujen ansiosta.

Lepakoille tärkeitä saalistusalueita ei havaintojen perusteella ollut syytä rajata. Aiemmin havaittua lepakon päiväpiiloa laiturin alla ei kesäkuussa 2024 havaittu.

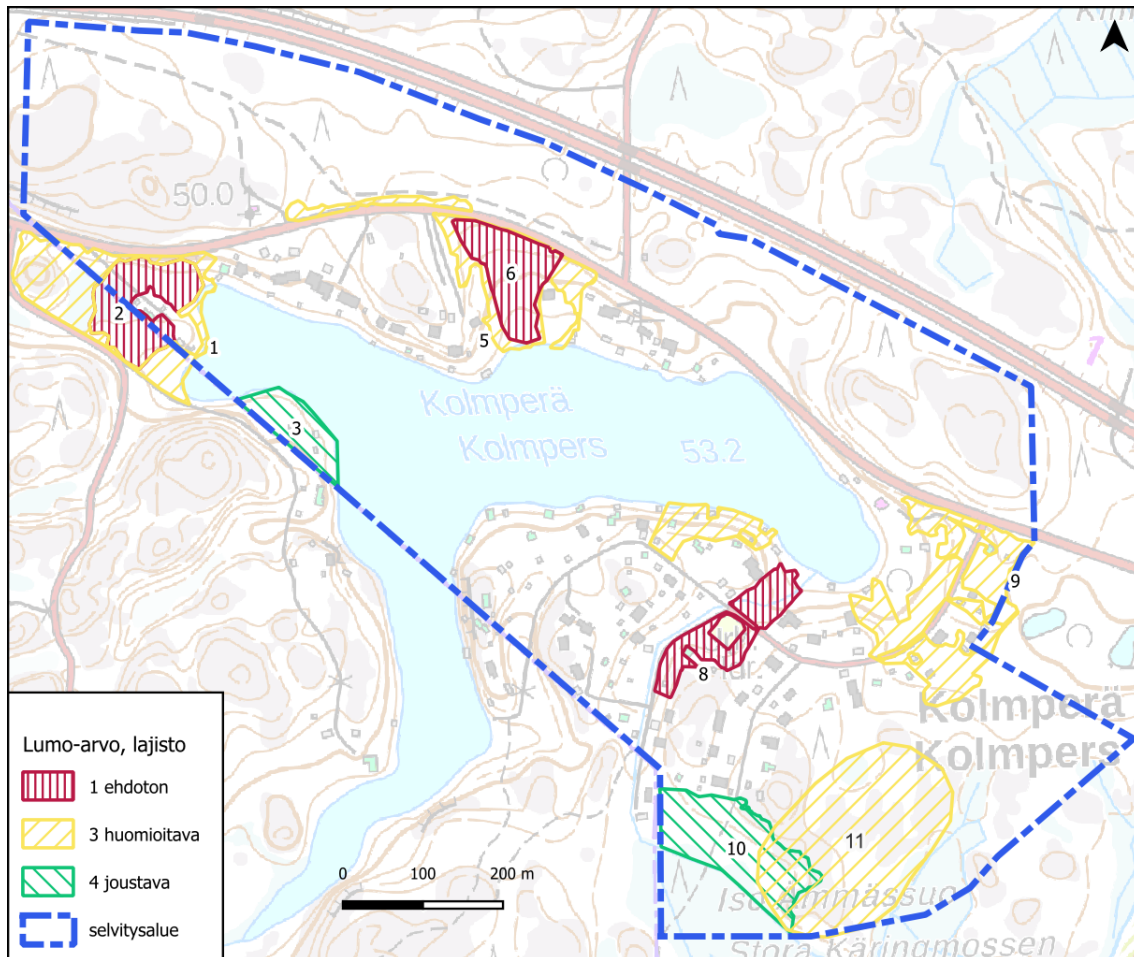
Lajistollisesti arvokkaat elinympäristöt esitetään alla olevalla kartalla (kuva 31). **Kohteet 1–10** ovat liito-oravan ydin- ja elinalueita sekä sille soveltuvia metsiä. **Kohde 11** on linnustollisesti arvokkaaksi rajattu alue.

12.4 Luonto- ja lintudirektiivien lajit

Luonto- ja lintudirektiivillä suojellaan luonnonvaraisia lajeja sekä niiden elinympäristöjä. Direktiivien tavoitteena on säilyttää lajien suotuisa suojelun taso sekä luontaisen elinympäristön laajuus.

Lintudirektiivin liitteen I lajeista ja niitä vastaavista muuttolinnuista havaittiin laulujoutsen, pyy, kuikka ja palokärki. Näistä pyyn arvioitiin pesivän selvitysalueella ja kuikan ja palokärjen mahdollisesti selvitysalueella tai vähintään sen läheisyydessä.

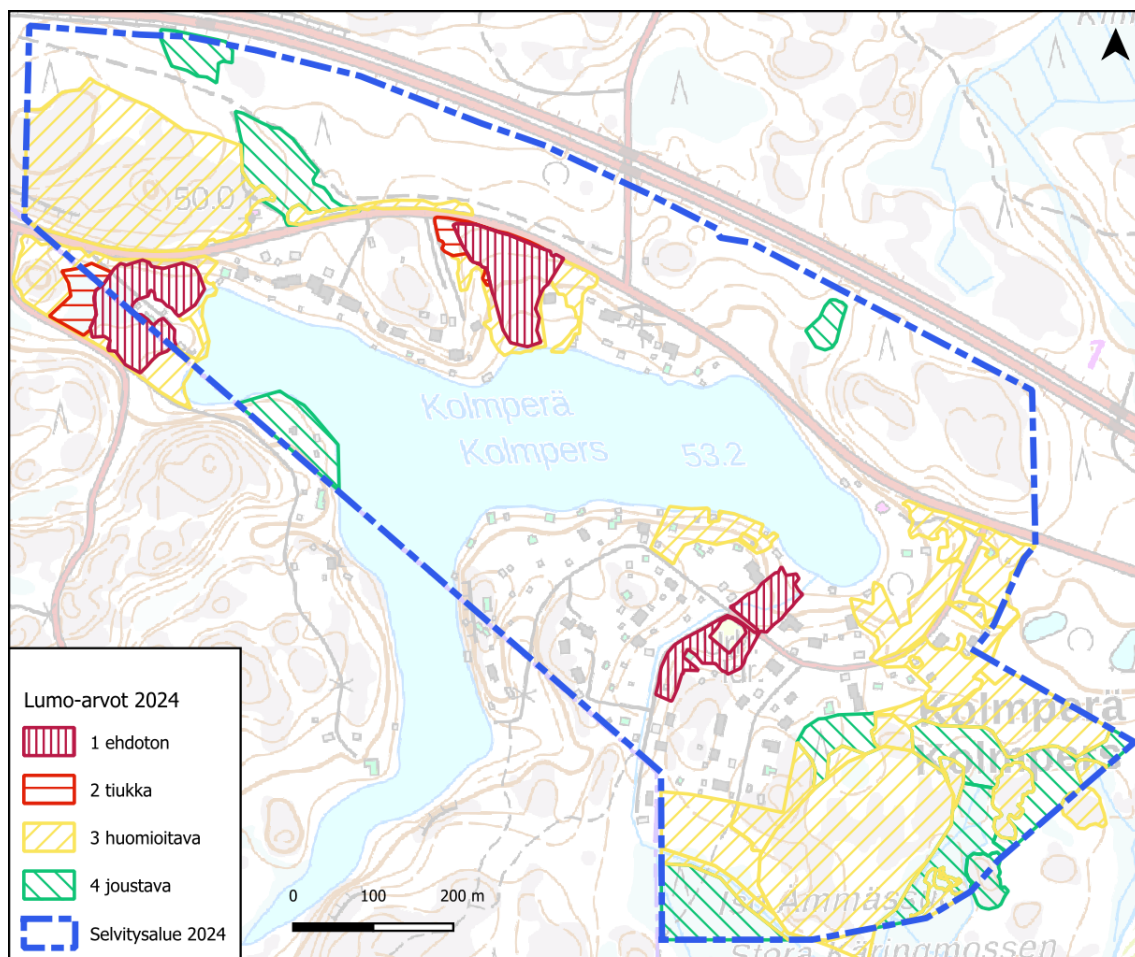
Luontodirektiivin liitteen IV lajeista havaittiin liito-orava, josta tehtiin useita havaintoja selvitysalueen luoteis-, keski- ja eteläosista sekä lepakkolajeista pohjanlepakko, vesisiippa ja viiksisiippa/isoviiksisiippa.

Kuva 31. Lajistollinen LUMO-arvotus Kolmperän selvitysalueella vuonna 2024.

12.5 Yhteenveto LUMO-arvoista

Selvitysalueen luontoarvot muodostuvat useiden eri ominaisuuksien perusteella. LUMO-luokituksen perusteet ja pinta-alat esitetään taulukossa 3. Kuvaan 32 on yhdistetty luontotyyppien ja lajiston perusteella muodostetut luontoarvot. Arvotus on tehty Espoon kaupungin luoman LUMO-luokituksen 02/2023 mukaisesti. LUMO-luokitus on neliportainen: ehdoton, tiukka, huomioitava ja joustava. Kohteen LUMO-arvoon vaikuttavat mm. lainsäädännöstä tulevat vaatimukset sekä luontotyyppin tai lajin uhanalaisuus tai harvinaisuus.

Kuva 32. Selvitysalueen luontoarvot vuonna 2024 koottuna yhteen luontotyyppien ja lajistollisten arvojen perusteella. Suurimmat arvot painottuvat selvitysalueen eteläosaan ja Kolmperän järven pohjois- ja luoteisrannoille.

Taulukko 3. Perustelut selvitysalueen LUMO-luokitukselle sekä kunkin luokan kohteiden pinta-alat yhteensä.

LUMO-luokka	Perustelut	Pinta-ala (ha)
Ehdoton	- Liito-oravan ydinalueet - Vesilain 2. luvun 11 § kohteet (noro)	2,97
Tiukka	Uhanalaiset luontotyypit, joiden edustavuus erinomainen-hyvä, sekä niiden muodostamat arvokkaat kokonaisuudet	0,49
Huomioitava	- Linnustollisesti tärkeät alueet - Liito-oravan elinalueet - Silmälläpidettävät ja muut merkittävät luontotyypit, joiden edustavuus erinomainen-hyvä - Uhanalaiset luontotyypit, joiden edustavuus kohtalainen	17,44
Joustava	- Liito-oravalle soveltuvat metsät - Silmälläpidettävät ja muut merkittävät luontotyypit, joiden edustavuus kohtalainen	5,98

13 Johtopäätökset ja suositukset

Kolmperänrannan selvitysalueen luonto on pääosiltaan melko tavanomaista metsätalousvaltaista kangasmetsää, johon ihmisen toiminta on vaikuttanut monin tavoin jo pitkään. Selvitysalueen luontotyytit ovat siis pääosiltaan luonnontilaltaan muuttuneita, mutta joillakin niistä on silti erityisiä luontoarvoja.

Arvokkaita luontotyytejä havaittiin järven pohjoisrannalla, selvitysalueen luoteis- ja länsiosasta sekä kaakkoisosasta. Huomionarvoisia ovat luonnontilaisen kaltaiset kalliometsät jyrkänteineen, runsaslahopuustoiset kangasmetsät ja lehdot sekä korvet. Lisäksi lyhyt noro järven etelärannalla on vesilain mukainen suojeltu vesiluontotyyppi.

Lajistokartoituksessa ilmeni useita arvokkaita kohteita: kolme liito-oravan ydinaluetta ja niihin liittyvät elinalueet sekä linnustollisesti arvokas metsä kaakkoiskulmassa. Kaakosta havaittiin useita pareja uhanalaisia metsälintuja, esimerkiksi kaksi paria hömötiaisia, joiden kanta on lyhyessä ajassa romahtanut erittäin uhanalaiseksi. Lepakoiden osalta ei havaittu päiväpiiloja eikä saalistusalueita.

Ekologiset yhteydet ovat metsäisiä ja ne kiertävät selvitysalueen rakentamattomia reunoja pitkin. Yhteydet laajemmassa mittakaavassa ovat huonot, koska Turunväylä riista-aitoineen ja Ämmäsuon kaatopaikka sekä maankaatopaikkatoiminnot muodostavat metsäverkostoon esteet. Selvitysalueen ekologiset yhteydet nojaavat pitkälti Kirkkonummen puolella kulkeviin yhteyksiin. Tästä syystä ekologisten verkoston tarkastelussa suositellaan yhteistyötä Kirkkonummen kunnan kanssa.

Haitallisia vieraslajeja esiintyy metsäisellä selvitysalueella melko vähän. Komealupiini on levinnyt laajasti koko kaasuputkilinjan avoalalle rakennustöiden yhteydessä. Komealupiinia ja jättipalsamia havaittiin muualta vain vähäisesti Kolmperäntien varresta. Haitallisten vieraslajien torjunta on vieraslajiasetuksen mukaan maanomistajan tehtävä.

LUMO-kartoilla osoitetut arvokkaat luontokohteet suositellaan huomioitaviksi maankäytön suunnittelussa niin, että niiden lajistolla ja luontotyytillä on pitkällä tähtäimellä edellytyksiä säilyä paikalla.

Suositukset kiteytetysti:

1. Edustavuudeltaan hyvät tai erinomaiset uhanalaiset luontotyyppit sekä niiden ja silmälläpidettävien luontotyyppien muodostamat kokonaisuudet on suositeltavaa säilyttää luonnonympäristöinä. Rakentamista on syytä välttää myös näitä ympäröivällä suojavyöhykkeellä, jotta vesitalouden muutokset ja reuna-vaikutus eivät heikennä luonnonoloja. Suojavyöhykkeen laajuutta suositellaan tarkasteltavaksi tapauskohtaisesti. Suosituksena on kuitenkin säilyttää vähintään puuston keskipituuden levyinen 25 metrin vyöhyke.
2. Vesilain suojelema noron uoma kuviolla 43 on säilytettävä luonnontilaisena. Rakentamista on suositeltavaa välttää tai sopeuttaa myös sen ylävirralla ja noron välittömässä läheisyydessä noron vedenlaadun ja vesitalouden säilymiseksi.
3. Liito-oravan ydinalueet ja sen tarvitsemat elinalueet on suositeltavaa säilyttää lajille soveltuvina sekametsinä, johon ei tehdä alaharvennusta tai muuta puuston laatua heikentäviä toimia. Suositeltavaa on huomioida myös liito-oravalle soveltuvat alueet ja jättää ne rakentamatta, koska liito-orava saattaa asuttaa nämä myöhemmin. Suunnittelussa suositellaan huomioitavan puustoisten yhteyksien säilyminen kaikille liito-oravakohteille. Heikkoja yhteyksiä tai katkoskohtia on suositeltavaa vahvistaa puuistutuksin.
4. Linnustollisesti arvokas alue idässä riittävine suojavyöhykkeineen suositellaan säilytettävän rakentamattomana.
5. Vieraslajeja suositellaan torjuttavaksi ko. lajille räätälöidyin keinoin useiden vuosien ajan. Torjunta on erittäin tarpeellista ennen mahdollisten maanrakennustöiden aloitusta, koska vieraslajien levittämisen riski on suuri varsinkin maanrakentamisen aikana. Vaihtoehtoisesti vieraslajeja sisältävä maa pitää hävittää asianmukaisesti.

14 Lähteet

- Geologian tutkimuskeskus 2024: GTK:n karttapalvelut Maankamara, karttatasot maankamara 1:20 000/1: 50 000 ja kallioperä 1:200 000. [URL: <https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>]
- Hundt L. 2012: Bat surveys. Good Practice Guidelines. – Bat Conservation Trust. London. s. 96.
- Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen E., Uddström A. & Liukko U-M. [toim.] 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. s. 704.
- Kontula T. & Raunio A. [toim.] 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja - Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018. s. 925.
- Koskimies P. & Väisänen R. A. 1988: Linnustoseurannan havaintoohjeet. 2. uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo.
- laji.fi 2024: Havaintotieto- ja lajitieto-portaali. – Suomen lajitietokeskus. Ote havainnoista 18.8.2024. [URL: <https://laji.fi/>]
- Lammi E., Routasuo P. & Hagner-Wahlsten N. 2015: Kolmperän alueen luontoselvitys 2014. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 28 s.
- Luontotieto Keiron Oy 2023: Kolmperänsuora, luontoselvitys 2023. – Espoon kaupunki. 35 s.
- Metsäasetus 2010: 21.12.2010 annettu metsäasetus (1234/2010). [URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101234>]
- Metsälaki 1996: 12.12.1996 annettu metsälaki (1093/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>] ja metsälain perustelut (HE 63/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960063>] sekä laki metsälain muuttamisesta (1085/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131085>]
- Mäkelä K. & Salo P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. – Suomen ympäristökeskus SYKE. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s. ISSN 1796-1726 (verkkok.).
- Nieminen M. & Ahola A. [toim.] 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017. ss. 1-278. ISBN 978-952-11-4638-1.
- Rönnberg M., Ahopelto L. & Lähteenmäki T. 2021: Espoon ekologisen verkoston nykytila. – Espoon ympäristökeskus. 76 s, 2 liitettä.
- Salminen J. & Aalto S. 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). – Uudenmaan liiton julkaisuja E 119. 54 s. ISBN 978-952-448-342-1.
- Sierla L., Lammi E., Mannila J. & Nironen M. 2004: Direktiivilajien huomioonottaminen suunnittelussa. – Suomen Ympäristö 742. 113 s.

SLTY 2023: Lepakkokartoitusohje 2023. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. [URL: https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf]

Vesilaki 2011: 27.5.2011 annettu vesilaki (587/2011) [URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>]

Väre S. & Krisp J. 2005: Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. – Suomen ympäristö 780. Ympäristöministeriö.

LIITE 1. Lintuhavainnot Kolmperän selvitysalueella vuonna 2024

Kolmperän selvitysalueen pesimälinnustoksi tulkittu lajisto ja muut havaitut lintulajit vuonna 2024. Asema-sarakkeen selitykset: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, EU-D1 = EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji. Parimäärät on arvioitu useimmista lajeista, mutta kaikkia yleisiä lajeja ei ole voitu arvioida.

Suomenkielinen nimi	Ruotsinkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Asema	Parimäärä
pyy	järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>	VU, EU-D1	1
kuikka	storlom	<i>Gavia arctica</i>	EU-D1	1
rantasipi	drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>		2
metsäviklo	skogsnäppa	<i>Tringa ochropus</i>		1
sepelkyyhky	ringduva	<i>Columba palumbus</i>		noin 5
käki	gök	<i>Cuculus canorus</i>		1
palokärki	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	EU-D1	1
käpytikka	större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>		5
haarapääsky	ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	VU	3
metsäkirvinen	trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>		noin 6
västäräkki	sädesäräla	<i>Motacilla alba</i>	NT	3
peukaloinen	gårdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>		3
rautiainen	järnsparv	<i>Prunella modularis</i>		noin 3
punarinta	rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>		noin 5
leppälintu	rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		1
mustarastas	koltrast	<i>Turdus merula</i>		Ei laskettu
räkätirastas	björktrast	<i>Turdus pilaris</i>		noin 4
laulurastas	taltrast	<i>Turdus philomelos</i>		noin 5
punakylkirastas	rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>		noin 2
kulorastas	dubbeltrast	<i>Turdus viscivorus</i>		2
hernekerttu	äertsångare	<i>Sylvia curruca</i>		2
pensaskerttu	törnsångare	<i>Sylvia communis</i>	NT	2
lehtokerttu	trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>		1
mustapääkerttu	svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>		3
sirittäjä	grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		2
tiltalti	gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>		1
pajulintu	lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>		Ei laskettu
hippiäinen	kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>		noin 5
harmaasieppo	grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>		Ei laskettu
kirjosieppo	svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>		Ei laskettu
sinitiainen	blåmes	<i>Cyanistes caeruleus</i>		Ei laskettu
talitiainen	talgoxe	<i>Parus major</i>		Ei laskettu
kuusitiainen	svartmes	<i>Periparus ater</i>		6
töyhtötiainen	tofsmes	<i>Lophophanes cristatus</i>	VU	3
hömötiainen	talltita	<i>Poecile montanus</i>	EN	2
puukiipijä	trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>		9
närhi	nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	NT	1
harakka	skata	<i>Pica pica</i>	NT	1
peippo	bofink	<i>Fringilla coelebs</i>		Ei laskettu
viherpeippo	grönfink	<i>Carduelis chloris</i>	EN	5
tikli	steglits	<i>Carduelis carduelis</i>		noin 3
vihervarpunen	grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>		Ei laskettu

Suomenkielinen nimi	Ruotsinkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Asema	Parimäärä
punatulkku	domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		noin 4
keltasirkku	gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>		noin 4
laulujoutsen	sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	EU-D1	Ei pesi
telkkä	knipa	<i>Bucephala clangula</i>		Ei pesi
kalalokki	fiskmåås	<i>Larus canus</i>		Ei pesi
harmaalokki	gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU	Ei pesi
tulipäähippiäinen	brandkronad kungsfågel	<i>Regulus ignicapilla</i>		Ei pesi
naakka	kaja	<i>Corvus monedula</i>		Ei pesi
varis	kråka	<i>Corvus corone</i>		Ei pesi
korppi	corp	<i>Corvus corax</i>		Ei pesi
pikkukäpylintu	mindre korsnäbb	<i>Loxia curvirostra</i>		Ei pesi